

FEBRUAR 1999

GAER

28

Dansk Mongolsk Selskab

Nr. 28 - 10. årgang
Februar 1999

Dansk Mongolsk Selskab's
medlemsblad er tidsskriftet GER.

Redaktion: Rolf GilbeRG (ansvarshavende), Bulgan Njafna, Gudrun Lefmann, Jan Koed og Bent Gynther. Artiklernes synspunkter repræsenterer den enkelte forfatters holdninger og deles nødvendigvis ikke af redaktionen. Indlæg uden forfatterangivelse er produceret af redaktionen.

*GER udkommer februar,
maj, august, november*

Dansk Mongolsk Selskab

Æresmedlem: Hans Kongelige
Højhed Kronprins Frederik

Bestyrelse: Klaus Ferdinand,
Rolf Gilberg (formand), Bent
Gynther, Søren Haslund-Christen-
sen, Jan Koed (kasserer), Gudrun
Lefmann (sekretær), Bulgan Nja-
na, Leif Petersen.

Selskabets adresser:

Formanden: Rolf Gilberg, Etno-
grafisk Samling, Nationalmuseet,
Frederiksholms Kanal 12, 1220
København K.
Telf: 3347 3207; fax: 3347 3320
E-mail: rolf.gilberg@natmus.dk

Sekretæren: Gudrun Lefmann,
Thurovej 3, sttv, 2000 Frederiks-
berg. Telf: 3187 9003. E-mail:
gudrun.lefmann@post.tele.dk

Kassereren: Medlemskab, adres-
seændringer og kontingent:
Jan Koed, Carl Bernhardsvej 15
sttv, 1817 Frederiksberg C.
Telf: 3122 3729
Postgiro: 784-1582

Medlemskontingent: 100 kroner pr. kalenderår.

Udenlandske medlemmer bosid-
dende i udlandet skal betale et til-
læg på 50 kr til porto.

Medlemmer har kun stemmeret
på generalforsamlingen, hvis de
har betalt kontingent.

Dansk Mongolsk Selskabs formål er:

(a) at fremme og udbrede
kendskabet i Danmark til mongo-
lerne og deres kultur, især i mon-
golernes kerneområde i Mongoliet,
Kina og Rusland.

(b) at udgive skrifter om mon-
golerne.

(c) at være samlingsorgan for
personer, der interesserer sig for
mongoler og deres forhold.

(d) at fremme og udvikle for-
bindelserne mellem befolkningen i
Danmark og mongolerne.

(e) at støtte kulturelt arbejde
blandt mongoler og skabe forbin-
delse mellem videnskabelige, kul-
turelle, faglige og folkelige organi-
sationer i de respektive lande.

Chinggis Khan

Kært barn har mange navne. Så-
dan er det også med mongolernes
berømte grundlægger af verdens
største rige. Den korrekte stave-
måde på mongolsk og i internatio-
nal faglitteratur er: Chinggis
Khan, Chingis Khaan (Temüjin).
Chinggis betyder noget i retning af
en person, der er fast og stærk.

I "The Secret History of the
Mongols" ved F. Woodman Clea-
ves, London 1952/1982 bruges:
Cinggis Qa'an, Cinggis Qahan
(Temüjin).

Andre staveformer set i littera-
turen er: Chingiz, Ciggis, Cingis,
Cingiz, Dengiz, Jinkiz, Tengiz.

På dansk staver man hans navn
med Djingis-Khan, Djengis Khan
(Temudjin, Temudchin, Temud-
schin).

På tysk: Dschingis Khan (Te-
müdschin).

På engelsk skriver man Gen-
ghis Khan, Jenghiz Khan (Temü-
jin, Temujin, Temuchin).

På fransk: Cinggis-Qaghan,
Gengis Khan (Temüjin).

Forsiden

Oppakningen surres fast med stær-
ke reb og læsses på pakdyret - i
dette tilfælde en kamel. Den ligger
ned med rumpen mod beskueren.
Se Erik Isager's artikel om de
danske nybyggere i Mongoliet.

ISSN Nr: 0905-9504

Chinggis Khan

Ledende lama udnævnt til vicepræsident

Der er sket noget betydningsfuldt for det buddhistiske samfund i Mongoliet. Den ledende Lama for Dashchoilin-klostret, Ch. Dambajav, er blevet valgt til vicepræsident for Verdenssammenslutningen af Buddhister (World Buddhist Federation, WBF) ved organisationens 20. konference i Sydney, Australien.

WBF blev grundlagt på Sri Lanka i 1952, sagde Dambajav. Formålet var at udbrede Buddhas lære blandt de troende. Det er en religiøs organisation uden økonomiske interesser, der har kontakt med lignende organisationer i mere end 152 lande.

Mongoliet trådte ind i organisationen i 1956, men det var ikke muligt at deltage i alle dens aktiviteter på grund af den socialistiske ideologi under kommunismen. To gange var Mongoliet repræsenteret i organisationens ledelse, men de udvalgte personer var lægmænd, ikke buddhister.

WBF har ændret sin organisatoriske struktur ved at foretage valget af præsident og vicepræsident gennem hemmelig afstemning og ved at opstille yngre kandidater til disse poster. 15 personer blev valgt til vicepræsident i henhold til de regionale principper på verdensplan. Dambajav repræsenterer den nordasiatiske region.

»Jeg vil drage fordel af denne position ved at koncentrere mig om de tidligere socialistiske lande, som nu er ved at genoprette deres religioner. På trods af vore åbenbare problemer med finansieringen vil vi accelerere vores bestræbelser på at udvikle og udvide samarbejdet, oplære unge lamaer og invitere fremmede religioner«, sagde Dambajav, og tilføjede: »Før de demokratiske forandringer i 1990 havde vi kun få fungerende klostre

og omkring 100 lamaer. Nu er antallet af klostre steget til 160 og antallet af munke til 2000. Nu er tiden inde til at tale om kvalitet. Klostrenes religiøse skoler bør udanne dygtige lamaer.«

Dambajav sagde, at han er indforstået med nutidens betingelser, som for eksempel at lamaer gifter sig. Han tilføjede, at han respekte-

rer religionsfriheden i landet, men opfordrede indtrængende mongolerne til at holde deres traditionelle religion i hævd. ■

Ch. Baatarbeel

Kilde: The Mongol Messenger, 46(384):8, 18. nov. 1998.
Oversat af Jan Koed.

Ch. Dambajav

På vejen til Urga - Erik Isager og hans fælle i deres lejr

De Danske Nybyggere på Zobelsletten (Del 7)

Syv unge danske mænd forsøgte at skabe en dansk nybygd i det ydre Mongoli. I 5 år opholdt de sig blandt mongolerne, byggede gård, dyrkede jorden og levede desuden som pelsjægere og fiskere. En af dem, Erik Isager, der nu har en gård i Ry, skildrer denne moderne nybyggersaga på en egen tilforladelig og sanddru måde. Læs disse artikler, de har bud til den danske ungdom.

En mongolsk selvskyder

Mongoljægerne på egnen ville gerne have mig med på jagt efter maralhjorte, ikke fordi jeg var nogen fin jæger, men fordi jeg var i besiddelse af 2 gode geværer. Deres egne flintebosser kan nemlig ikke gøre andet end slå huller i huden

på maralen, hvis de da ikke er inde på et skudhold af 30-40 alen [19-26 meter]. Maralen er meget vanskelig at komme til selv for de dygtigste jægere.

Der blev da også sjældent fældet mere end en enkelt på Bulguntal om året.

Mongolernes jagtmetoder er højst primitive. Under en 3-dages jagttur, hvor Krebs og jeg for øvrigt kun havde skudt nogle urhøns, som vi havde spist med det samme, fandt vi en mongolsk "selvskyder" oppe på en bjergryg. Den var så primitiv, at man skulle tro, at den var 1000 år gammel. Hele indretningen bestod af en bue af lærketræ med buestreg af smalle, snoede læderstreng og en pil på, hvortil pilespiden var bundet fast med dyresener. Buen var spændt med pilen på buestrengen, og tværs over en sti, hvor råvildtet plejede at færdes, var der spændt en tynd snor af hestehår. I det øjeblik, rådyret berørte denne snor,

ville buen gå af og pilen ramme dyret lige på bladet.

Vi prøvede at lade pilen fare ind i et træ. Den borede spidsen godt en tomme [2½ cm] ind, så jeg tror nok, den skal kunne gøre det af med et rådyr.

På rejse som Jamchick

Vor handelsvirksomhed bestod i, at vi købte skind - zobel, ulv, ræv, bjørn og gråværk (egernskind) - i afsidesliggende egne nordpå, for eksempel i Khanga og Turuk ved Urifloden og solgte det i den mongolske hovedstad Urga.

Det gav naturligvis anledning til mange og lange rejser. Desuden måtte vi jo nu og da hente vor post i Chatchuill. Det kunne være drøjt nok i frost og sne på hesteryg 5-6 dage i træk.

Første gang jeg optrådte som jamchick, fører af en karavane med varer, var i november måned 1924. Jeg og en russisk kusk ved navn Misho skulle til Selenga med

8 fyldte hestevogne. Vi gjorde henrejsen, 200 verst [213 km], på 5 dage. Den sidste dag tilbagelagde vi kun 20 verst [21 km] ad en frygtelig vej.

Det er en lang arbejdsdag, man har på sådan en rejse. Om morgenen ved solopgang var vi allerede ude på sporet, og inden den tid havde vi fanget heste ind, lavet morgenmad, spændt for, smurt vognene og snøret læssene til. Så gik det løs til ca. 4 om eftermiddagen ud i et træk. Jeg kørte den foreste trojka - og Miska gik bagefter og holdt de andre vogne på sporet og drev 2 reserveheste med. Den eneste afveksling var på vanskelige steder, hvor vogntoget måtte skilles og vognene føres over en for en. Klokken ca. 16 holdt vi rast i 2 timer og lavede mad, medens hestene fik lov at græsse. Når vognene var smurt og vi havde set efter om læssene lå rigtigt, gik turen videre i fint måneskin, indtil vi fandt et godt sted for hestene at græsse henad 22-23 om aftenen.

Hestene blev spændt fra, vi slog lejr, fik bålet tændt, og teen over. Når maden var sunket og pi-ben røget ud, slap vi hestene løs og krøb i soveposerne.

Det kan nok være, man kan sove. En nat sov vi så godt, at vi glemte at se efter hestene og havde den ærgelse at måtte hente 4 af dem 20 verst [21 km] borte. Det spildte omtrent en halv dag.

Rejselivets besværligheder

Den første nat skulle vi over en lille flod. Der var is, og vi kunne se andre spor, så vi regnede den for sikker. Men ak, den tredje vogn brast igennem og væltede rundt. Der var kun en halv alen [31 cm] vand, men det var en kold omgang, inden hesten var gjort fri af selen, hest, vogn og varer bjerget og vogntoget igen kommet i orden. Vi måtte køre ca. 1 time, inden vi nåede op til noget skov, hvor vi kunne få lavet bål. Det var vel nok ca. 30°C frost. Da vi først kom op af vandet og kom til at gå, mærkedes kulden ikke. Støvlerne blev dog stive. Jeg fik gnavet et hul på hælen, men ellers intet mén. Heldigvis gik der ikke kulde i såret.

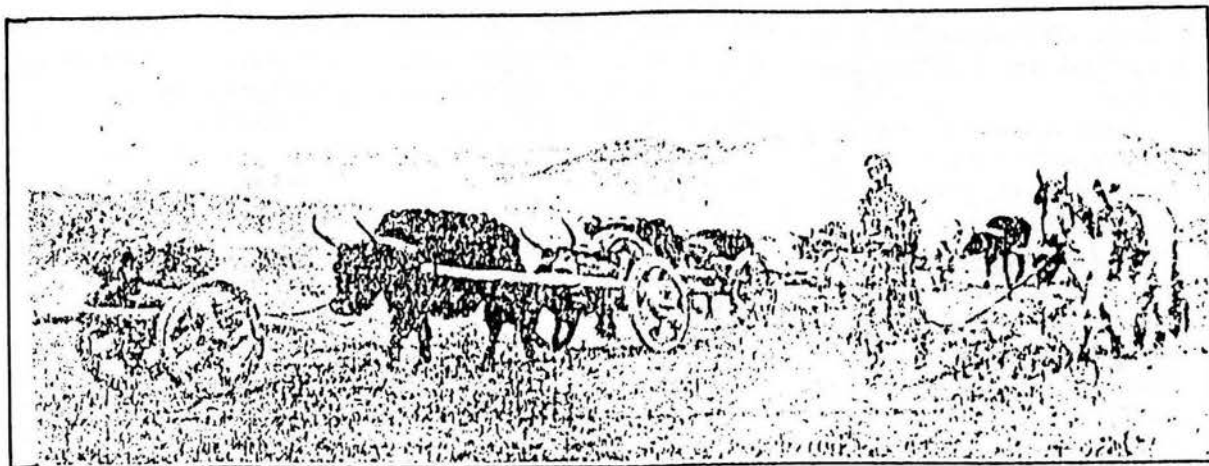
To dage senere skete en anden lille begivenhed. Vi var nødt til at skille vognene og føre dem enkeltvis ned ad et stejlt lille pas, hvor der lå nogle store klippeblokke i vejen. Vi havde netop fået 3. og

4. vogn ned og var ved at binde hestene til de forreste vogne, så hørte vi en buldren ...

Det var et flot syn. I vild galop så vi de 4 bageste vogne komme susende ned ad bjerget. Der var fart på, skal jeg love for.

Først gik det galt med den bageste vogn. Hjulet røg mod en klippeblok og vupti - hest og vogn rullede 2 gange rundt ned ad klippekrænten. Køretøjet fik den foregående vogn trukke med. Den slap dog med at komme en gang rundt. Rebet mellem hesten for denne og den foregående vogn sprang. De 2 foregående vogne kom helskinede over det. Det flotte ved det var imidlertid, at hverken vogne eller heste eller selletøj eller varer kom noget til. Russeren triumferede, da han viste mig, at varerne på den foreste vogn (3 hunzer te) lå surret akkurat som før katastrofen. Ved den anden vogn, som var rullet 2 gange rundt, og hvor teen var slynget af og rullet helt ned, sagde han kun: "Verotka kydo" (Rebet var dårligt).

Det sinkede lidt; men vi nåede lige ind til bestemmelsesstedet, da solen gik ned. Det var netop aftalen.

En oksekaravane gennem Mongoliet

Et møde med en af Ossendowskys mordere

Min næste rejse gik til Khanga og Turuk. Jeg havde regnet med at komme hjem med mindst 1000 fine egnerskind; men der var så godt som ingen at få til købs.

På vejen fra Aleksur til Turuk havde jeg følgeskab med liniemesteren ved telegraflinien til Chatchuill. Hans navn var Kasnin, og at han var en rigtig infam bandit, opdagede jeg undervejs. Jeg skændtes med ham hele tiden og søgte på alle måder at slippe af med ham. Det lykkedes dog ikke. Han hang fast som en burre; for han havde nemlig ikke proviant med.

Jeg besluttede dog, at han ikke skulle komme til at søbe min kål en anden gang.

Samme Kasnin er udførlig omtalt i en af Ossendowskys bøger. Det var ham, der dræbte den skikkelige bondefamilie på Titjung-gal.

Apropos Ossendowsky: Han er blevet angrebet mange gange og beskyldes for at have en alt for livlig fantasi. Han fortæller imidlertid ganske glimrende om mongolerne, og efter hvad vi kunne bedømme efter mongolernes udsagn, er der kun grund til at betragte hans skildringer som sandfærdige.

Mens vi boede på Bulguntal fik vi netop Sven Hedins bog "Fra Peking til Moskva". Hedin kritiserer Ossendowsky meget skarpt og aldeles uberettiget, særligt når man tager i betragtning, at alt, hvad han selv skriver om Mongoliet og mongolerne enten er det rene nonsens eller sludder og fyldt med en mængde forkerte betragtninger. Mine kammerater, som har gjort turen Kalgan-Urga til fods, er jo nogenlunde kompetente til at bedømme og kritisere. Det eneste rigtige i bogen er efter de

Madam Spiegels 18-årige datter, der var svært flink til at lære Erik Isager russisk.

res mening omtalen af F. A. Larsen.

Over de kolde bjerge

I Turuk boede jeg hos en enke, madam Spiegel, som var bekendt for sin madgryde. Hun havde forøvrigt også en datter på 18 år, som var svært flink til at lære mig russisk. På dette behagelige standkvarter gjorde jeg udflugter til jægerne i omegnen, små en- og to-dages ture, meget fornøjelige, men ikke indbringende. Egerne havde svigtet det år.

Før jeg drog videre, aftalte jeg med madam Spiegel, at vi skulle forpagte hendes høland den næste sommer. Det var en forretning, jeg ventede mig meget af ...

På vej til Hanga drog jeg langs søen ved Kossogal. Det var morsomt at se de mærkelige, kridhvide figurer, isen havde dannet inde langs kysten. Det var et helt Thorvaldsens museum, - og der var ingen støv på gesimserne.

Jeg måtte højt op i bjergene med min lille vogn. En nat måtte jeg overnatte i et pas ovenover trægrænsen, fordi vognen kippede rundt for mig og gik i stykker. Det gav ikke akkurat stemning for lovsange og højere musik, og til-

med var der heller ingen egnerskind i Hanga.

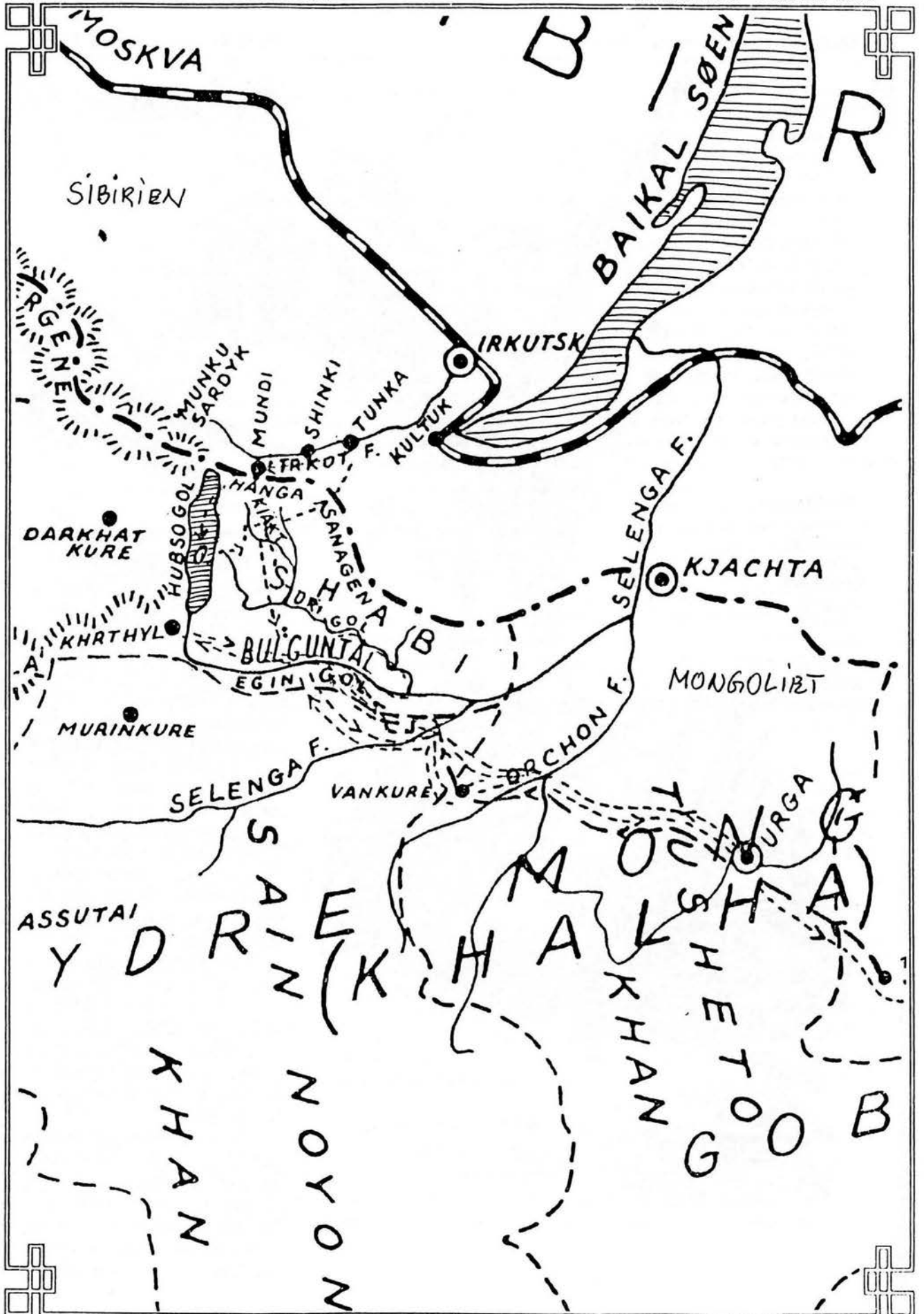
Turen hjem tog jeg over Uri. Ruten gik over Najinggol, Hainggol, Hubugol, Uri og Bottergol. Det eneste eventyr havde jeg den første nat, idet ulvene tuede omkring mig. Jeg tør ikke sige, hvor langt borte de var; thi trods måneskin så jeg dem ikke, men det lød, som var de kun et par hundrede meter oppe ad bjergskrånningen. Sne havde jeg også på min tur, og jeg fik derfor forfrysninger i den venstre pegefingert.

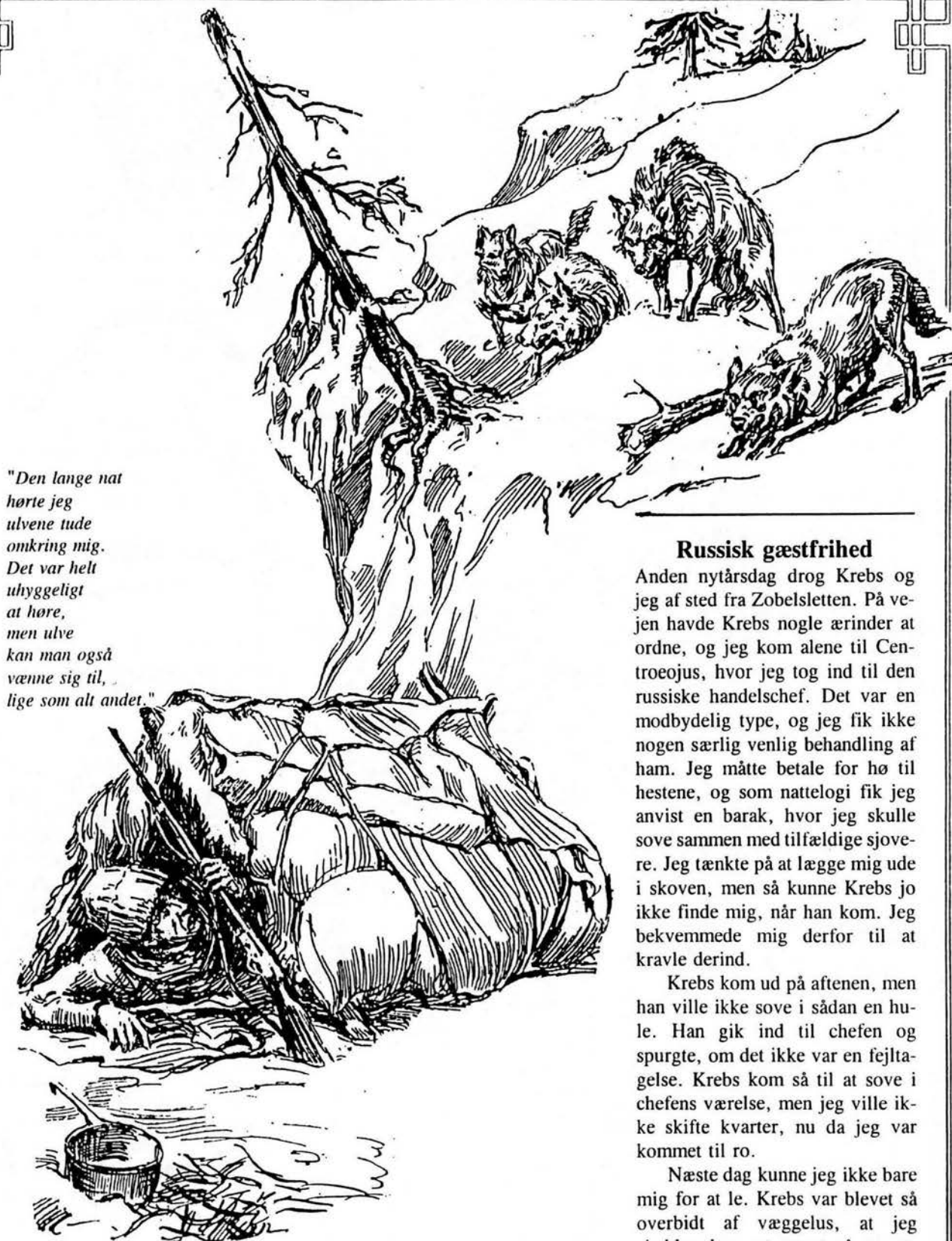
Det var den mest øde egn, jeg endnu havde færdes på. Jeg rejste to dage uden at møde et menneske, og det var også den mest storslåede og vilde natur, jeg endnu har set. Fra Najinggol til Hubugol er der et højdeplateau, hvor man næsten ikke møder træer, kun hist og her ser man i klippeklofterne en enkelt ceder. Jeg tog en med hjem fra vildsvinepasset til juletræ den efterfølgende jul.

Omsider havde jeg lært at rejse. Jeg vidste nu, hvilken proviant man skulle have med, forstod at snøre et læs og lægge et bål tilrette. Tilmed havde jeg fået blod på tanden og længtes efter at opleve det eventyr, som det er at rejse de lange veje over stepperne og gennem bjergene.

I julen lagde vi planer for næste års rejser. Det blev bestemt, at Krebs og jeg skulle tage ud på en tur straks efter nytår (1925) op i det rigtige Urjankhtai. Ruten skulle være: Chatchuill, Turuk, tværs over søen Kossogol til Dakhar-Kuréen og videre i det ukendte. Hjemturen skulle gå via Uri, Kjækte, Dansa & Dark-Kuréen.

Det var meningen, at jeg skulle være på rejse hele det år lige til såtid; for efter den store rejse skulle jeg til regeringsbyen Urga med vore opkøb af pelsværk.

"Den lange nat
hørte jeg
ulvene tude
omkring mig.
Det var helt
uhyggeligt
at høre,
men ulve
kan man også
vænne sig til,
lige som alt andet."

Russisk gæstfrihed

Anden nytårsdag drog Krebs og jeg af sted fra Zobelstletten. På vejen havde Krebs nogle ærinder at ordne, og jeg kom alene til Centroejus, hvor jeg tog ind til den russiske handelschef. Det var en modbydelig type, og jeg fik ikke nogen særlig venlig behandling af ham. Jeg måtte betale for hø til hestene, og som nattelogi fik jeg anvist en barak, hvor jeg skulle sove sammen med tilfældige sjovere. Jeg tænkte på at lægge mig ude i skoven, men så kunne Krebs jo ikke finde mig, når han kom. Jeg bekvemmede mig derfor til at kravle derind.

Krebs kom ud på aftenen, men han ville ikke sove i sådan en hule. Han gik ind til chefen og spurgte, om det ikke var en fejltagelse. Krebs kom så til at sove i chefens værelse, men jeg ville ikke skifte kvarter, nu da jeg var kommet til ro.

Næste dag kunne jeg ikke bare mig for at le. Krebs var blevet så overbidt af væggelus, at jeg sjælden har set noget så tosset. Ude hos mig var der hverken utøj af den ene eller den anden slags. Næste nat sov vi hos 2 chauffører.

Vi nåede Chatchuill netop på det tidspunkt, da det var russisk jul og var med til at fejre den. Russisk jul er jo vidt forskellig fra vor. De fejrer den ved at drikke og spise godt, spille på balalajka (et vidunderligt instrument) og danse og synge. For dem er det Påsken, der er årets store fest.

Vi var til gilde hos postmestren og blev stoppede med russisk lækkerier, som ikke alle smagte godt for en dansk gane.

Fra Chatchuill red vi over Kossogol på isen til Turuk. At ride på sådan en isflade er det kedeligste og mest ensformige, man kan tænke sig; men vi red ca. 100 verst (107 kilometer) på knapt 1½ dag.

I Turuk fik vi afsluttet kontrakt angående Spiegels høareal; den blev gunstigere end jeg havde ventet, og jeg var glad for den.

Fra Turuk tog vi til Hanga og købte korn og mel og pelsværk. Jeg var der ikke ret mange dage, der var for lidt at gøre for os begge to, og så skiltes vi. Jeg tog tværs gennem landet og over til Kjakte, hvor Haslund-Christensen opholdt sig for at afslutte handel.

Civilisationens velsignelser

Min hest havde fået korn i Hanga, og det var den fornøjeligste ridetur, jeg endnu havde gjort. Det tog kun 3 dage. Turen til Uri gik også glat, jeg kendte jo egnen; men derfra og til Kjukte var det ukendt landskab, jeg passerede.

Der hvor Khu-khugol munder ud i Uri fra vest kommer der også en biflod fra øst, Burrogol. Her fandtes en af mongolernes største helligdomme, "Uri Heilkhann". Det var en obo af mægtige dimensioner, hvor mongolerne ofrede alt muligt - et mærkeligt syn. Oboen var overhængt med silketøj, og hele ruller hvidt og farvet bomulds-

tøj. Desuden lå der alt muligt, som guden kunne tænkes af få brug for: Pladete i mængder, brød, kød, skind og masser af sølv og guld.

Ved Burrogol så jeg grantræer for første gang i Mongoliet. Det var helt dejligt at se graner igen. På denne egn boede der sojoter, som ellers kun findes i egnen vest for Kossogol. Deres sprog [red: tuvinsk] var helt forskelligt fra de andre mongolers, og jeg forstod ikke et muk af, hvad de sagde. Så passerede jeg et lille pas til Armarkgol - endnu et lille pas og jeg var på Kjakte.

Men Haslund-Christensen var der ikke. Han var taget til Tunka, fortalte den mongol, som han havde til at hjælpe sig med pelshandelen. Ventetiden blev lang.

Det varede 3 uger, inden han kom tilbage. Han var røget i spjældet deroppe hos russerne, fordi han intet pas havde. Det kan nok være, han fik en rask behandling.

I fængslet sad han i celle sammen med 2 rovmordere. Føden var et halvt pund brød om dagen og om aftenen en halv spand varmt vand. Desuden måtte han finde sig i at blive sat til at rense under konstablernes heste. Han førtes til og fra forhør af soldater med skarpladte geværer.

Det er jo en ganske fornøjelig tanke, at så snart man kommer i berøring med "civilisationen", er det den slags, man skal lade sig byde. Haslund var rasende, da han omsider slap ud, og skrev en lang redegørelse til Gesandtskabet i Moskva. Det giver jo altid luft, selv om det ikke hjælper.

Under mongoldoktorens behandling

Nå, vi fulgte ad hjem til Zobelsletten igen og begyndte straks at ruste os til den store rejse til Urga

med alle vore indkøb. Vi startede fra Bulguntal den 15. marts 1925 i det allerdejlige vejr, man kunne tænke sig. Hestene var fede og muntre, havre og proviant havde vi på vognen og telt og soveposer ligeledes. Det tegnede til at blive den mest komfortable rejse i Mongoliet. "Vi" var Haslund og jeg og vor mongol Dangsorong, 3 i følge.

Vi kørte 2 dage all right. Da jeg vågnede den 3. dag, havde jeg imidlertid feber og var svimmel. Hvad jeg fejlede, anede jeg ikke. Der gik en dag, jeg blev ikke bedre, skønt Dangsorong hele dagen lavede "Norno" (bad bønner) for mig og brændte røgelse i store mængder.

Anden dag fik Dangsorong hentet en medicinmand. Han så kun på mig et øjeblik, følte hverken puls eller den slags, og udleverede mig så 2 slags pulvere af sin lille medicinpose. Derefter bad han sit "O matmi bat mi homo" - den tibetanske formular, der indleder enhver opremsning af bønner og betyder sådan noget som: Juvelen i Lotusblomsten ... hvilket vil sige Buddha.

Medicinmanden gik. Dangsorong tilberedte medicinen for mig. Jeg tog den, jeg tror, det var en slags knust bark. En halv time efter var jeg bedre, sov om natten som en sten. Om morgenen var jeg helt flink.

Vi startede nu igen. De første dage lå jeg af forsigtighedshensyn ovenpå læsset i min sovepose og kørte trojkaen. Bortset fra disse 2 dages ophold havde vi holdt en fin tid, indtil vi nåede ca. 60 verst [64 km] nær Urga. (fortsættes)

Erik Isager

I næste nummer del 8 ud af 10: I snestorm på sletten - Ankomsten til Urga - Den forsinkede Hr. Larson - Livet i palisadebyen.

Kilde: *Aftenbladet*, 3. august 1930, side 6-7 (København).

På sporet af ursangen fra Altaibjergene

Rejseoplevelser fra sommeren 1997

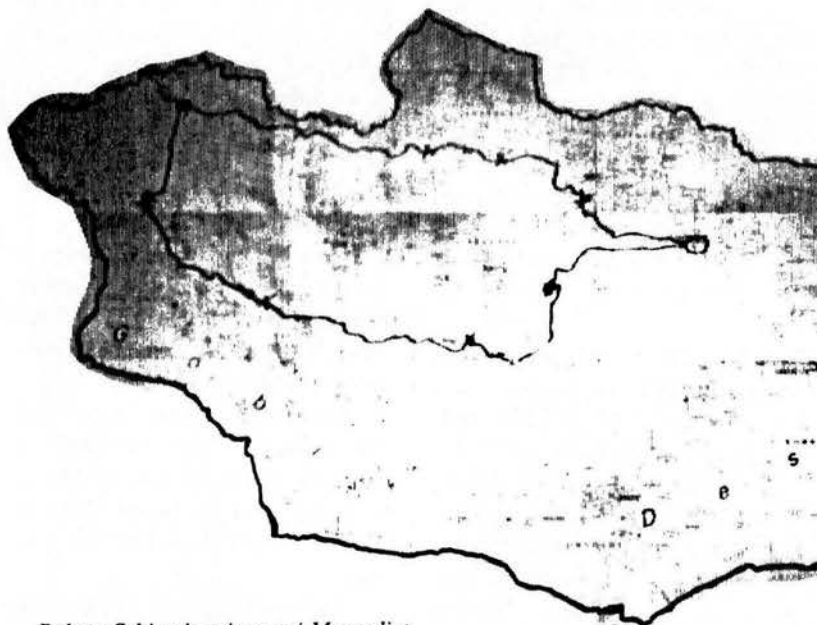
Altain Orgil

Ved et busstoppested i Ulaanbaatar står jeg med fagter og spørger de omkringstående mongoler om busserne går til Bayangol hotellet i byens centrum. Igen og igen ryster de benægtende på hovedet.

Endelig kommer en yndig, ung pige hen til mig og siger på engelsk: "Can I help you?"

På vejen hen til det rigtige stoppested fortæller jeg hende, at jeg kommer fra Danmark, og at jeg er i Mongoliet fordi jeg er interesseret i den mongolske strubesang. Så fortæller hun mig sandelig, at hun spiller mongolsk folke-musik og er på vej til en koncert, hvor hun skal optræde sammen med et par strubesangere. "Come with me. I will introduce you."

Sådan mødte jeg ensemblet **Altain Orgil**, der optræder 1-2 gange om dagen i turistsæsonen. Når de alle er samlet er der 10 medlemmer. Initiativtageren og den ansvarlige er Handa - en sangerinde på 45. Hun har tre sønner på henholdsvis 23, 20 og 13, der alle synger strubesang og spiller "heste-fele". Derudover er der en akrobatpige på 13, en danserinde på 24 samt 4 andre, der spiller på forskellige instrumenter. Selv om de 3 brødre bor og optræder i hovedstaden, stammer deres talent og færdighed fra Altai-bjergene. Den ældste - Davka - startede allerede som 5-årig med daglig træning hos sin morfar i delstaten Gov-Altai. Han er en ganske enestående sanger og underviser nu selv sine yngre brødre. Sangtalentet betragtes med stolthed som en familieskat.

Bolette Schiøtz's rejserute i Mongoliet

Lidt om strubesang khoomii-sang overtonesang

Hvor der er hyrder, husdyr, bjerge og store mennesketomme vidder er der også ofte en eller anden form for sang. Hyrder har masser af tid til at udvikle deres musikalske talenter, og mange steder i verden har de i deres ensomme og tætte kontakt med naturen lært sig at udnytte stemmen i samklang med landskabets akustiske muligheder. Ved hjælp af særlige stemmeteknikker har de kunnet holde kontakt med dyrene over enorme afstande. Eksempler fra vores del af verden er tyrolernes jodlen, samernes joik og norske og svenske bønderes ko-kald eller "kulning". Det siges, at en svensk bondekones ko-kald er blevet registreret 18 km fra, hvor hun stod.

Decentralasiatiske Altai-bjerge i den vestlige del af Mongoliet, den østlige del af Kasakhstan og den sydlige del af provinsen Tuva i Rusland er hjemsted for en helt speciel og særdeles vanskelig form for strubesang. Hver region har sit karakteristiske udtryk, som kun kenderne kan høre forskel på.

Overtoneforstærket sang kendes fra hele verden og den har haft forskellige formål, som for eksempel formidling af nyheder, salg af varer, hjemkaldelse af husdyr, kommunikation med naturens ånder eller afdøde forfædre, helbredelse af dårligdom og smerte og lovprisning af det guddommelige. De sangere, der har rod i den shamanistiske tradition og i hyrdefunktionen synger alene, hvorimod munke, der synger ved gudstjenester som regel synger i kor. Et velkendt eksempel er den helt dy-

be, messende sang, som de tibetansk-buddhistiske lama'er hengiver sig i. Den er rig på overtoner og har en kraftig virkning på bevidstheden.

Sangfænomenet har fået mange navne både på dansk og på udenlandsk: strubesang, overtonesang, khoomii-sang, "obertonsingen", "harmonic chant", "split-tone singing", "byphonic singing", "chante diphonique" og så videre.

Betegnelsen strubesang er direkte oversat fra det mongolske ord "khoomii", som betyder strube.

Det, der adskiller strubesang fra almindelig sang er, at der synges to toner på samme tid. Grundteknikken med at frembringe mere end én tone med sin stemme er ikke så vanskelig. Det kan alle lære. Man kan for eksempel synge en rigtig lang tone, hvor man langsomt og med overdrevne mundbevægelser skifter vokal: ooh - uuuh - yyyh - iih - yyyh - uuuh - ooh. Det er bevægelserne og de deraf følgende rumforandringer i svælg og mund, der forstærker stemmens naturlige overtoner.

Teknikken kan udvikles og trænes til det rene cirkusartisteri med stemmen. De forstærkede overtoner kan lyde som et akkompagnement af fløjter. Det er netop disse vanskelige og meget særprægede sangteknikker, der er kendetegnende for strubesangen i det centralasiatiske område.

I dag er der mange, der har lyst til at lære at synge overtonesang fordi det for eksempel kan løse op for psykologisk betingede stemmeproblemer, give kontakt til dybere lag af bevidstheden og hjælpe med at skabe ro og fred i sindet.

Studierejse i Mongoliet

Et stærkt møde med naturen og en træning i at slippe forventninger.

Floraen i Hovsgul er helt overrådig. Blomster i mit tandkrus på køleren af jeepen plukket på 5 minutter.

Kort sagt - en enestående mulighed for også at gøre studier på det indre plan.

For 10 år siden hørte jeg en udsendelse i radioen, hvor Søren Haslund-Christensen afspillede sin fars (Henning Haslund-Christensen) optagelser af strubesang fra Indre Mongoliet fra 1930'erne. Jeg var dybt fascineret og sad med ørerne inde i højtalerne. Der var en betagende genkendelse i det jeg hørte, fordi det faldt sammen med, at min egen stemme netop havde foldet sig ud i overtonesang. En dag kunne jeg noget med min stemme, som var både sjovt og mærkeligt, og jeg vidste ikke rigtigt, hvad det var. Nogen fortalte mig at det lød som mongolsk strubesang.

De konkrete rejseforberedelser blev sat igang i oktober 1997, da jeg på Verdens Kultur Festivalen i Århus mødte to mongolske strubesangere. Jeg skulle selv synge på festivalen, og efter vores forskellige optrædener mødtes vi i omklædningsrummet. Vi kunne ikke tale sammen, men vi kunne mødes gennem sangen. Og det var utro-

ligt spændende. De kendte ingen kvinder, der kunne synge strubesang. Det var overraskende. Jeg spugte dem via en tolk om, man kunne gå på kursus i strubesang i Mongoliet.

Nej. Det var noget man som ung lærte af sin familie, eller også måtte man opholde sig i lang tid på landet hos en af de erfarne khoomii-sangere. Det var et "ægte møde" og natten efter drømte jeg, at jeg red på en hest på de mongolske sletter. Bag mig på samme hest sad en mongolsk mand. Jeg spurgte ham om, hvor vi skulle hen, og han svarede: "over til Altai-bjergene." Det tolkede jeg derhen, at nu var jeg på alle planer klar til en rejse til Mongoliet.

Jeg havde to store ønsker. Det ene var at møde strubesangere i landskabet ved Altai-bjergene - langt fra hovedstaden. Det andet var at møde nogle kvindelige shamaner i de nordlige egne under den russiske grænse. Ingen af delene lykkedes!

Jeg havde forestillet mig, at jeg skulle flyve ud vest på til Altai-bjergene. Men det frarådede rejsebureauet mig på det kraftigste, da der havde været flere uheld med indenrigsflyene i den sidste tid. Jeg lejede en jeep med chauffør og en ung pige som tolk og guide. Og så tog vi afsted med telt og madvarer på en tur på 3500 km på 14 dage. Da vi havde kørt i 2 dage gik det op for mig som med et kølleslag, at det ville blive en helt anden tur, end jeg havde forestillet mig.

Veje er for fint et ord at bruge om de mongolske hovedfærdselsårer. Man kører i hjulspor med klippestykker, sten, huller, oversvømmelser og mudder efter regnskyl eller uendelige vaskebrædt. Gennemsnitshastigheden var nogle dage 30 km i timen, andre dage 40 km i timen. Jeg holdt fast i de to

Jeg drømte om, at denne rejse skulle være foregået med kamel-karavane

håndtag ved forsædet for ikke at slå hovedet mod døren. Og for at nå frem måtte vi køre 12-14 timer hver dag. Det var i bogstaveligste forstand en rystende oplevelse.

Når man kommer fra Danmark, hvor man skal gøre sig umage for at finde en udsigt uden huse, biler og mennesker, er det ufatteligt at forstå at landskaberne kan være så vidtstrakte. Det er uendeligheden selv. Forholdet til tid og afstand forvrænges fuldstændig. Mediterer jeg, drømmer jeg eller ser jeg syner, når jeg har set på de samme sletter i 4 timer? Hvordan kan himlen være så stor og blå og stepperne så vidtstrakte og grønne?

En dag skifter landskaberne uafsladeligt - ørkenen i 100 forskellige udgaver. Sindsstemning, landskab og tidsfornemmelse ville passe bedre sammen, hvis man havde siddet på en kamel og redet 10 km om dagen.

Der er masser at se på når man bare kører, kører og kører: Ørne, høge og elegante grå traner. Geder, får, kameler og køer i store horder. Jordegern og finurlige murmeldyr, der fiser ned i deres huller, så snart de hører jeepen.

Chauføren - Baisgalan - var knagende dygtig og havde 40 års erfaring. Lidt ældre end jeg - ansvarsfuld og lun. Det var rigtig ærgerligt, at vi ikke kunne tale sammen. En dag overraskede han mig ved at finde minipurløg til vores frokost. Og han reagerede på min begejstring over de mange blomster ved at plukke buketter til mig, når vi holdt pause.

Guiden på 20 år var ganske uerfaren, umoden og meget langsom til at oversætte. For at spare penge havde jeg stillet for små krav. Det er ikke det rigtige sted at spare, når man rejser alene. Jeg savnede en hurtig og fyldestgørende kommunikation med både chaufføren og de mennesker vi kom i kontakt med.

Bilens radio og båndoptager virkede ikke, og når det blev for stille i bilen, slog jeg tilfældigt op i min indre højskolesangbog frit efter hukommelsen. I 35° varme i Gobi-ørkenen fandt jeg det for eksempel passende at præsentere dem for: "Det er i dag et vejr - et solskinsvejr". Jeg forsøgte, at få dem til at lære mig mongolske sange, men det lykkedes ikke rigtigt.

Når vi omsider kom frem til en lille by eller en mindre samling ger'er, bad jeg dem altid spørge om der her boede nogle khoomii-sangere. Det gjorde der aldrig. Eller også kendte de én ca. 200 km i en anden retning. Og sådan en stor omvej kunne der bare ikke være tale om. Mit stærke ønske om et møde med kvindelige shamaner kunne på ingen måde gå i opfyldelse. Dels havde jeg ikke tid nok og dels var der så meget regnvejr i de nordlige egne, at det var helt ufremkommeligt på grund af mudder og oversvømmelser.

Mongolsk gæstfrihed og madkultur

Vi havde en hel del madvarer med - dåser, ris, pasta, kartofler og løg. Men det viste sig at være helt overflødigt. Med jævne mellemrum stod små skilte ved vejen med en kniv og en gaffel malet på. Og chaufføren var hurtig til at køre ind og spørge, om vi kunne få et måltid.

Det var ligemeget om klokken var 9 om morgenen eller aftenen; der var altid en husmor parat til at lave frisk mad til os. Menuen var den samme uanset om vi var i Go-

bi-ørkenen, ved Altai-bjergene eller i de grønne, frodige træbevoksede egne mod nord.

Fintskåret fåre eller gedekød kogt sammen med hjemmelavede nudler samt et enkelt løg, hvis det var fint. Man kunne få det serveret som suppe eller mere tørt på en tallerken. Og så kunne man pynte på smagen med soyasauce eller tomatketchup. Jeg havde læst i andres rejseberetninger, at den mad blev man hurtigt træt af. Men jeg syntes det smagte meget bedre end klistrede kogte ris med dåse-goulash.

Det var dejligt, at se kvinderne arbejde renligt og hurtigt på hug ved ildstedet. Vi betalte gerne det der svarer til 5 - 8 kr for en portion. Af og til fik vi ikke lov til at betale, og da var det heldigt, at jeg havde lidt godter med til børnene, som en ussel tak for den enestående gæstfrihed. Flere gange mod nord var det regnvejr, og vi fik lov til at sove i en ger eller en skurvogn i stedet for at slå telt op.

Vi blev altid budt på forskellige mælkeprodukter: *sutetje* (lige dele mælk og vand kogt med salt og en grov form for teblade), *airak* (gæret hoppemælk), eller vi fik en pose *aarol*, når vi kørte. Det er yoghurt, der er kogt og tørret i aflange stykker. Det kan holde sig, når det er tørt, og det indeholder masser af protein. Men vitaminer var der ikke mange af i den almindelige hverdagskost på de vidtstrakte stepper.

Vi var heldige at komme på besøg hos nogle grønsagsgartnere i Khovd ved Altai-bjergene. Også her var det en selvfølge at blive budt på mad. Og det var mongolsk mad i luksusklasse. Flere salater: en med kartofler og æble, en med tomat og agurk og en med hvidkål og gulerødder. Det obligatoriske kogte fårekød, men denne gang i en overdådighed af auberginer, gulerødder, bønner, ærter, tomater og krydderurter. Dertil serveredes små hjemmebagte brød og *sutetje*, *airak* og vodka.

Her kunne jeg godt tænke mig at komme tilbage og bo i en ger og være med til at passe grønsager. Så kunne jeg i ro og mag lære mere sprog og liste mig ind på det, der stadig er mit yndlingsobjekt for videre studier: Den ægte ursang fra Altai-bjergene.

Mange har spurgt mig, om jeg ikke var bange for at rejse alene i Mongoliet. Det var jeg ikke. Mit ubevidste genkendte på en underlig måde både landskabet og menneskene. Jeg følte mig tryk. Det var helt rigtigt, at jeg var der. Men da vi sad fast i mudder i Gobi-ørkenen kl. 9 om aftenen og ikke havde set en bil i 6 timer, eller da vi skulle overnatte sammen med 10 millioner myg i Uvs, eller da vi skulle køre igennem en 12 m bred, 1 m dyb, frådende, vild flod erfarede jeg, at afstanden til Vor Herre er langt mindre, når man er i naturen end, når man farer rundt i den civiliserede verden.

Er der nogle læsere, der kunne tænke sig at høre eller se mere, så ring til mig på 75 66 58 60. ■

Bolette Schiøtz

Ger interiør. Læderpose med *airak* (gæret hoppemælk). Ovenover hænger *aarol* stykker (kogt yoghurt) til tørre.

Hilsner fra Mongoliet

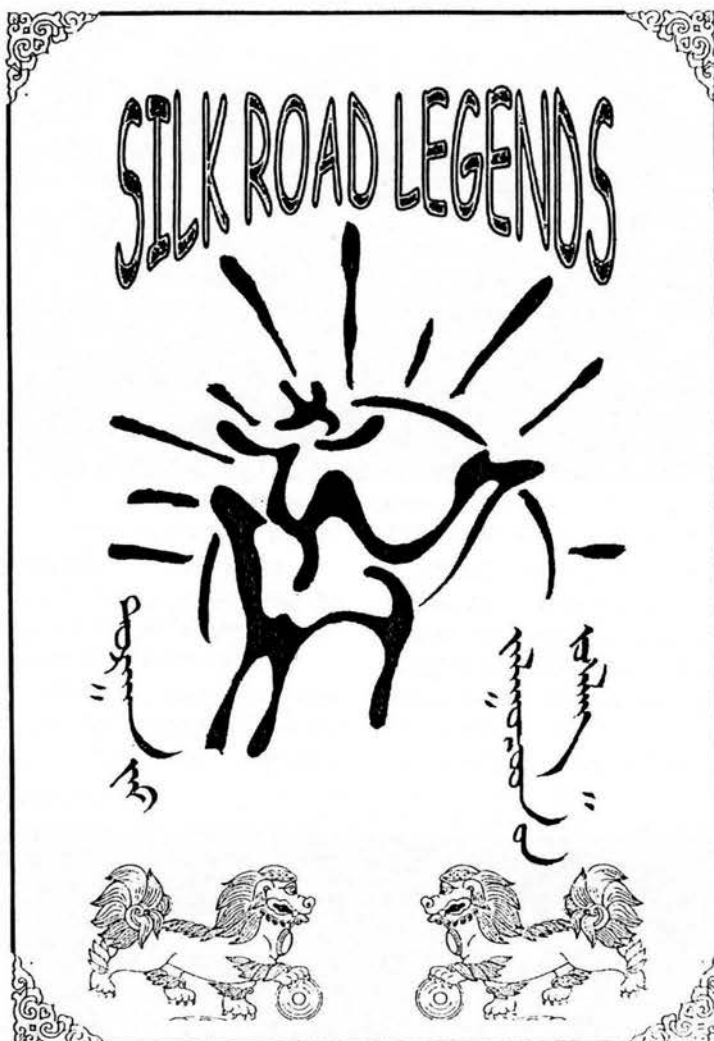
Det Mongolske Ungdoms Udviklings Center (MYDC) er glad for at kunne oplyse, at den legendariske Silkevejs ungdoms lejr vil foregå i perioden 20. juli - 3. august 1999. Lejren vil blive baseret på, at deltagerne lærer mere om den berømte Silkevej, som havde stor indflydelse på Mongoliet for århundreder siden.

I lejren vil deltagerne have mulighed for at få venner fra hele verden. De vil kunne lære om forskellige kulturer, sprog, traditioner, dragter og meget mere. Oplevelsen ved at møde personer fra andre lande vil give de unge mennesker mulighed for også at lære noget om dem selv i forhold til de fremmede - en vigtig kvalitet at have, især på tærskelsen til det næste årtusinde og den nye globalisering.

Det mongolske ungdoms udviklingscenter er begejstret for udsigterne for disse unge nemmesker og er interesseret i at bygge bro til organisationer i andre lande med lignende formål. MYDC blev grundlagt i 1995 som en NGO (non-government organisation) med formål at støtte unge mongoler til at få sociale, uddannelsesmæssige, kulturelle og fysiske udviklingsmuligheder.

En del af vort formål er at udvikle samarbejde med andre udenlandske ungdomsorganisationer for at gøre os i stand til at opnå vore mål. Vi har stor erfaring med ungdomsrejser og samarbejder med landets mest berømte sommerlejr (International Children's Centre - Nairamdal) er et perfekt sted for de unge gæster at opleve det spændende og smukke land.

Vi opfordrer til at hjælpe os med at gøre vort tilbud om en International Ungdoms Lejr kendt i Danmark og håber på at få

MONGOLIAN YOUTH DEVELOPMENT **MYDC** CENTRE

P.O.Box-198 Ulaanbaatar-210648, Mongolia
E-mail: sssmydc@magicnet.mn

Tel: 976-1-328410
Fax: 976-1-311915

kontakt til ungdomsklubber, ungdomsorganisationer og studenterforeninger så de kan få at vide, hvad vi kan tilbyde.

Ved at sætte os i forbindelse med disse, vil læseren være med til at give unge mongoler oplevelser for livet.

Vi ønsker at invitere unge fra hele verden til Mongoliet for at de kan opleve vort spændende land. Alle er velkommen. Alle er også velkommen til at henvende sig for at få yderligere oplysninger om sommerens program.

M. Esunmunkh, formand

REPLY SLIP

*Silk Road Legends International Youth Camp
July 20-August 3, 1999*

Name of individual or organisation: _____

Type of organisation (school, youth club, NGO, etc.): _____

Postal address: _____

Country: _____

Telephone: _____ Facsimile: _____ E-Mail: _____

Projected number of youth: _____ Age range: _____

Name of contact person: _____ Position: _____

Signature: _____ Date: _____

Please return this slip before March 1st, 1999 to:

Mongolian Youth Development Centre
MYF Building, Room#207
P.O. Box 198
Ulaanbaatar, 210648
Mongolia

Telephone: 976-1-328410
Facsimile: 976-1-311915
E-mail: sssmydc@magicnet.mn

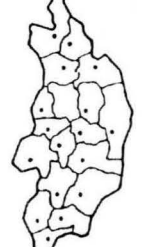

SILK ROAD LEGENDS INTERNATIONAL YOUTH CAMP

The Silk Road - Centuries ago merchants used to travel along what was known as the Silk Road. It was named for the luxurious material that was one of the numerous items traded between China and wound its way through Central Asia towards India and other westward markets and bazaars. One of its most famous sojourners was Marco Polo, who left the wandering way to visit Chinggis Khan's newly built palaces in Khartoum in the 13th century. We're organizing this tour about the Silk Road to help revive interest in this historically significant landmark.

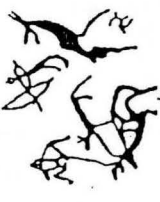
At the same time, spending two weeks with new friends from around the world and learning about new cultures, languages, traditions, clothes, music and much more, is an unique education in itself. On the edge of the millennium, world borders are breaking down and technology has brought us closer than ever. This camp offers a great opportunity to develop and promote an understanding of others from different cultures and lifestyles.

A fortnight in Mongolia - Nestled between Russia and China's Mongolia, a country with wide open steppes, rugged snow-capped mountains and crystal-clear unspoiled lakes, all of this being the home of only 2.6 million inhabitants. Splendid unspoiled nature, compelling history, a recent religious revival and intriguing culture combine to offer the discerning youth traveller a profound experience in the heart of Central Asia. Colourful Buddhist temples, nomadic herders and their flocks, the bustling boom-town capital of Ulaanbaatar and more are all part of the birthplace of once the world's greatest empire created by the formidable Chinggis Khan.

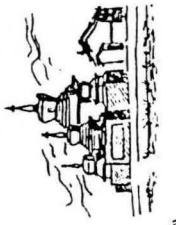
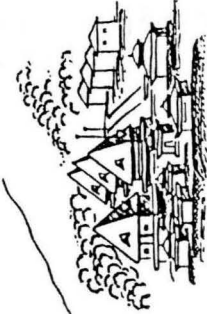
Age of groups, & participation
All sized youth groups are invited to attend. Ages 14-24. Total attendees at camp will be 450, which includes Mongolian youth.

Dates of arrival and departure
Silk Road Legends will be held on July 20-August 3, 1999

LOCATION:

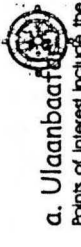
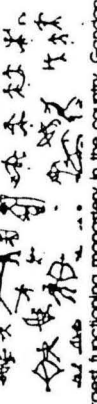
International Children's Centre 'Nairamdal'
The setting will be Mongolia's most popular youth resort International Children's Centre 'Nairamdal', situated thirty kilometers from Ulaanbaatar in the Bayanгол valley of the Khent mountain range. This pastoral location offers the splendour of the countryside while being conveniently near the capital. Larch and pine-covered mountains and verdant meadows are ideal for hiking, horseback riding, and traditional national games. The camp has been in operation for twenty years and hosts over 3000 youth during the summer, including many from foreign countries.

Kharkhorum
The former capital of Chinggis Khan's empire is located in the center of the country in one of the most scenic locales. We will stay in Mongolian gers and tents near the Orhon river, with-in sight of the walls of Erdene Zuu monastery. Swimming, fishing and hiking are easily accessible from the site.

PROGRAM

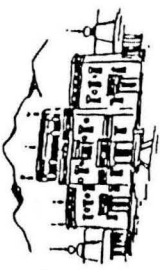
The first week will be spent at ICC 'Nairamdal' participating in the daily activities of the summer camp, getting acquainted and taking day trips to nearby areas of interest. During the second week we'll travel to the Silk Road to assist in the restoration of a historical site, thereby allowing for future generations to be able to enjoy this important piece. Some of the trip highlights:

a. Ulaanbaatar
In 1220, Chinggis Khan began work on his grandiose capital to serve as the center of his burgeoning empire. Although it only lasted for 32 years before his grandson Kublai Khan moved the capital to what is now present day Beijing, it's 2500 sq. metre Palace of Worldly Peace and fountain designed by a French sculptor was written about by Marco Polo. The palace and buildings were destroyed in order to construct Erdene Zuu Monastery which look over 300 years to finish. During it's height it had 1000 monks, 300 gers with-in it's walls and over 60 temples. Now it is the country's most important religious center having re-opened in 1965 as a museum and then in 1991 becoming active again.

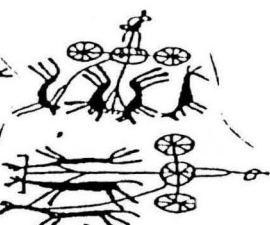

b. Kharkhorum
In 1220, Chinggis Khan began work on his grandiose capital to serve as the center of his burgeoning empire. Although it only lasted for 32 years before his grandson Kublai Khan moved the capital to what is now present day Beijing, it's 2500 sq. metre Palace of Worldly Peace and fountain designed by a French sculptor was written about by Marco Polo. The palace and buildings were destroyed in order to construct Erdene Zuu Monastery which look over 300 years to finish. During it's height it had 1000 monks, 300 gers with-in it's walls and over 60 temples. Now it is the country's most important religious center having re-opened in 1965 as a museum and then in 1991 becoming active again.

c. Activities
Silk Road Camp provides for a variety of activities and entertainment, included:

- Sports-basketball, volleyball, baseball, tennis, table tennis, billiards, etc.
- Horseback riding
- Archery
- Excursions
- Hiking
- Swimming
- Dances
- Friendship meetings
- Opening & closing ceremonies
- Farewell Banquet

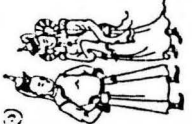

d. Naadam
This three day celebration is one of the country's two most important holidays, the other being Tsagaan Sar or Lunar New Year. Naadam is centered around the three main sports of wrestling, archery, and horse racing. The quality of competition is higher in the city than in the numerous countryside tournaments, but the smaller events, like you'll witness at ICC 'Nairamdal' will seat you closer to the action, where you might even be asked to participate!

e. International Day
A cultural exchange will take place with the help of the participating countries. Please bring a flag, national games, clothes and photos to share with everybody and to be put on display. Each delegation will present a taste of their homeland through song, dance, or show. This will allow the participants to get a feel for many foreign lands in one day.

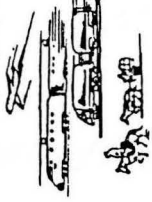
National Dress
Due to the numerous youth from different lands, we ask that each group bring a similar style shirt or clothing that is distinct or representative of your nation or specially designed clothes of your organization.

Accommodation
During our time at ICC 'Nairamdal', you'll stay in one of six comfortable summer villages each with it's own distinct architectural design: Ancient Mongolian, Southeast Asian, Scandinavian, Siberian, Balkan, and Latin American. When travelling, you'll split your time between tents and the traditional home, the ger. This ubiquitous, white canvas and felt covered home is found throughout the country, and will allow you an authentic evening's rest.

ACB Translation
English, French, Spanish, German, Russian, Japanese, Korean, Chinese and other interpreters will be provided for your group.

Transportation
Air transport during your stay is included in the fee, including to and from the airport or international railway station, upon arrival and departure; the 425 kilometer trip from UB to Khaikhorum and return, total 850 Km.; sightseeing tour in Ulaanbaatar and daily bus service between the camp and UB.

Meals
Meal is served in all Mongolian meals, usually with noodles, rice and soups. Please let us know if any members of your contingent are vegetarians or have any special dietary needs.

Climate
Mongolia is a continental climate and although the country doesn't receive much rain, the summer is the wet season. Daily temperatures are comfortable and without humidity because of the mountain breezes. Temperatures during the time of your stay will range from 28-32C during the day and 14-18C at night. Temps in the Gobi tend to be higher, with an average of about 35C. Due to the invariability of the weather, you should bring warm clothing as a precaution.

Fee
\$400 This includes all meals for the two-week camp; accommodations in ICC 'Nairamdal'; two nights in national gers, and two nights in tents in Khaikhorum. A wide range of activities both at camp and during the trip to Khaikhorum for four days; sightseeing in UB, lunch and folk-music concert; All-star pop music festival; Full transportation provided including to & from airport or train station. Airport departure tax of \$12 is not included.

Visa
All participants should obtain an entry Visa before travelling to Mongolia. This may be obtained from the Mongolian Embassy or Consulate in most capital cities. Visas may also be obtained upon arrival at the Mongolian border or international airport. If you are unable to locate a embassy, please let us know.

Currency
The Tugrik is the national currency and can be converted at banks and major hotels. An exchange kiosk is located at ICC 'Nairamdal' for your convenience.

£ ¥ \$

Payment
Participants are encouraged to reserve their places early and no later than June 1, 1999. Upon receipt of the Return Slip, we will send further information regarding payment.

Further travel
For those planning on continuing their holiday before or after the camp, excursions around Mongolia can be arranged for your group by SSS Travel Co. Ltd., a leader in youth travel service in Mongolia. Also extra days may be spent at ICC 'Nairamdal' at the low rate of \$28 per day. Please ask for more information about this.

Please bring
A sleeping bag and ground mat are necessary for the two evenings in tents during the trip to the countryside. Because of the possibility of changing weather, pack some warm clothes; A colorful shirt or national clothes will be needed for International Day.

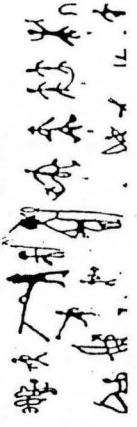
CAMP FACILITIES

A. Post Office & Information Desk
ICC 'Nairamdal' contains a full service post office, where you can purchase postcards, stamps, envelopes and international phone calls and facsimiles may be sent and received. The camp also provides information regarding Mongolia, Ulaanbaatar and the surrounding area.

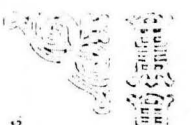
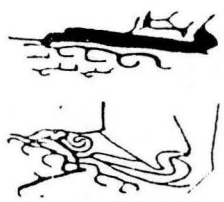
B. Shopping
You can find many kinds of gifts expressing Mongolian tradition and culture for your family and friends, both in Ulaanbaatar and at ICC 'Nairamdal'. The camp shop contains food, drinks, and snack items, while time will be allotted for more extensive shopping in the capital.

C. Laundry
Facilities and detergent are available and may be purchased in ICC 'Nairamdal'

D. Medical
ICC 'Nairamdal' and our countryside camps have fully trained doctors and supplies.

PROGRAM FOR SILK ROAD LEGENDS

July 20-August 3, 1999 Ulaanbaatar & Kharkhorum, Mongolia

July 20 (TUE)

- Arrive in Ulaanbaatar.
- Drive to International Children's Centre Nairamdal (30 min)
- Introduction to Nairamdal, sightseeing around the camp.
- Acquaintance event.
- Name cards, icebreakers, introductory games.
- Activity time.
- Free time after dinner.

July 21 (WED)

- Decoration of the camp villages by each delegation.
- Opening Ceremony of Silk Road Legends Camp-1999.
- Presentation of performances and flag display for the participants.
- Introduction to the Silk Road and its effect on Mongolia.
- Bon-fire and introductory disco party.

July 22 (THU)

- Sightseeing tour of Ulaanbaatar: A visit to Gordon functioning monastery, Bogd Khaan Residence Museum, Sukhbaatar Square, Great Hural-Parliament, Children's Park, shopping, etc.
- Lunch in UB.
- Folk-music performance.
- Drive back to ICC Nairamdal!

July 23 (FRI)

- International Day: Learning about the delegation's nations represented
- Structured inter-relations between: the youth delegations.
- Exhibition display about each representative country.
- Learn and play games from each country, display of national dress
- Togetherness Concert: All representatives partake in a festive show with national music and dance.
- Evening outdoor disco

July 24 (SAT)

- One day in Mongolia
- Presentation of the culture: centuries old singing, national dress and sports, music, instruments and the rare throat
- A taste of national food.
- Exhibition about the country, its culture, traditions, history, religion, etc.
- National musical concert from the Mongolian Youth Delegation.
- Play and learn national games: Shogor, puzzles, war and more.

July 26 (MON)

- Visit Kharkhorum's ruins and Erdene Zuu Monastery
- Informational materials about the site.
- Evening roundtable discussion regarding the country and the birthplace of Buddhism.
- day's events.

July 25 (SUN)

- Trip to Kharkhorum: The famous ancient capital of Chinggis Khan that is also the home of the important Erdene Zuu Monastery, the largest in the country and the birthplace of Buddhism.
- Early morning departure. Full day trip, approximately 450 kilometers
- Beautiful roadside scenery

July 27 (TUE)

- Renovation or clean-up work at a site of historical and cultural importance.
- Visit a nomadic herdsman's family and home.
- Traditional barbecue lunches.
- Spend the night in gers (homes), next to the Orkhon River.

July 28 (WED)

- Mini-Naadam: Demonstration of the three main games: wrestling, archery, and horse racing.
- A visit to a Mongolian ger and family, drink *arag*, a fermented mare's milk and eat other dairy based foods.
- Mongolian friendship evening

July 31 (SAT)

- Workshop on Silk Road, international commerce in 13th Century, and the Silk Road
- Meeting with archeologists and historians, specializing in this field.
- Prepare an exhibition from photos and experiences of the trip to Kharkhorum.

July 29 (THU)

- Return by bus in time for dinner.
- Roadside lunch in gers

August 1 (SUN)

- Workshop on youth in Mongolia
- Friendship activities
- Treasure Hunt
- Pop Festival, with famous Mongolian singers and groups

July 30 (FRI)

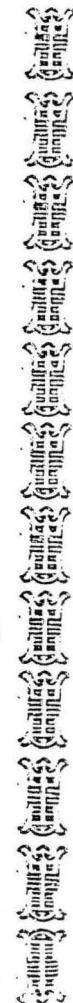
- Exploration Day: Excursion to the Mountains
- Mountaintop picnic lunch.
- Environmental clean-up
- Group work with-in villages.
- Sport games and competitions (including football, basketball, volleyball, track, chess, checkers and tennis)

August 2 (MON)

- Closing ceremony
- Evaluation of Silk Road Legends
- Delegation time, exchange addresses and clean-up
- Farewell bon-fire and disco

August 3 (THU) -Departure

P.O.Box-198 Ulaanbaatar-210648, Ulaanbaatar, Mongolia
Tel: 976-1-328410 Fax: 976-1-311915
E-mail: sssmydc@magicnet.mn

Altai-historie er skrevet på væggen

Længe før de mongolske hyrder satte deres dyr på græs i Altai-bjergene i det vestlige Mongoliet, eksisterede der en anden kultur her. Spor af denne kultur er prænget ind i bjergvæggene.

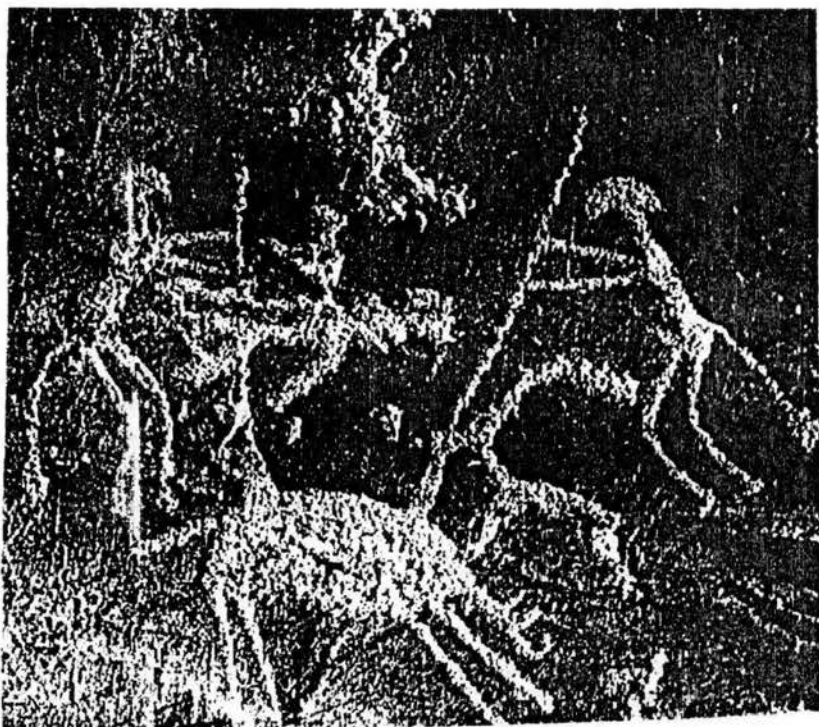
Før, under og efter bronzealderen (2000-800 før vor tidsregning) opstod der en blanding af kulturer i Altai. Folk fra Sibirien, det vestlige Asien og Kina mødtes i området og bosatte sig i dalene. Det var en smeltedigel af forskellige kulturer og samfund.

De fleste vidnesbyrd fra tiden er forsvundet, da den tids civilisation bukkede under for længe siden. Men videnskabsfolk og historikere er nu blevet klar over, at de ved at studere klippekunsten kan lære meget om bronzealderens mennesker.

»Jeg er overbevist om, at det nordvestlige Mongoliet var et betydningsfuldt, kulturelt centrum i bronzealderen. Vi har lært meget om, hvordan folk opfattede deres samfundsorden, deres forhold til hinanden og til den dyreverden, der omgav dem. Vi har også lært noget om anvendelsen af dyr og opkomsten af dyrehold og nomadisme«, sagde kunsthistorikeren Esther Jacobson.

Fru Jacobson har studeret helleristninger i det vestlige Mongoli i adskillige år sammen med et fælles amerikansk-mongolsk-russisk hold kaldet Ancient Altai. Gruppen er netop ved at afslutte arbejdet med et værk i 2 bind om Altai-områdets historie.

Den amerikanske professor sagde, at klippekunsten er den bedste måde at studere Altai-folkene på, fordi der ikke foreligger skriftlige kilder. Bronzealderens historier og mytologiske beretninger blev videregivet fra mund til mund. Men ved at observere typi-

ske mønstre i klippekunsten fandt forskerne ud af, at visse figurer dukker op igen og igen, hvilket indikerer, at myterne også fik et billedligt udtryk, ikke ulig vore dages tegneserier.

»Ordet var meget betydningsfuldt for disse mennesker, men da intet er tilbage af det, må vi finde alternative billeder. Vi har tilstrækkeligt med klippekunst til at fastslå, hvordan livet formede sig for hundreder af år siden, og det var faktisk ikke meget anderledes end i dag. Vi kan studere noget på klippen og kikke ned i dalen og se de samme ting ske for vore øjne«, sagde Jacobson.

En af Ancient Altai-missionens vigtigste opgaver er at bevare klippekunsten. Størstedelen af det undersøgte område - en 12 km lang dal med tusinder af billeder - er

blevet hårdt vandaliseret af lokale folk. Jacobson henfører problemet til den socialistiske æra, hvor de lokale fik fortalt, at billederne var værdiløse. Hun påpeger, at mange af de indridsede datoer er fra den socialistiske periode. *»Det vil kræve megen oplysning, hvis problemet skal standses.«*

Beskyttelsen indebærer, at »friluftsmuseet« er lukket for udenlandske besøgende. Men det vil måske ændre sig til næste år, hvis der kan etableres en tilstrækkelig overvågning. Indtil da vil de gamle Altai-indbyggeres hemmelige myter og legender forblive skjult for verden udenfor. ■

Michael Kohn

Kilde: The Mongol Messenger, 36(374):8, 9. sept. 1998.
Oversat af Jan Koed.

Det er 30 år siden Danmark anerkendte Mongoliet

Til maj 1999 er det 30 år siden, Danmark oprettede diplomatisk forbindelse med Mongoliet og dermed anerkendte landets status som en selvstændig stat. Det skete, da den daværende danske ambassadør i Moskva, Anker Svart, rejste til Ulaanbaatar og på Danmarks vegne bad om, at der blev oprettet diplomatisk forbindelse mellem de to stater.

Man kan måske undre sig over, at dette først skete så sent som i 1969. Danmark havde jo for længst haft forskellige former for kontakter med Mongoliet, og herhjemme var landet godt kendt fra adskillige bøger og artikler. Lad os derfor først trække nogle linjer op for at se, hvordan staten Mongoliet blev en stat.

I begyndelsen af 1900-tallet blev Mongoliet stadig betragtet som en kinesisk provins. Set med kinesiske øjne boede der mongoler i flere områder af Kina, nemlig i Xinjiang og Qinghai, dog især i det indre Mongoli og i det ydre Mongoli. Kineserne anerkendte med andre ord, at der var et skel mellem det indre og det ydre mongolske område - på samme måde, som man altid har anerkendt et skel mellem det indre og det ydre Tibet. Det sidst nævnte er det område, som vi i dag kalder Tibet.

Det indre Mongoli er stadig en del af Kina, hvor imod det "ydre" Mongoli har gået sine egne veje. Dette startede i forbindelse med revolutionen i Kina i 1911, som for en kort tid bragte Sun Yatsen til magten som præsident i Republikken Kina. Det var en urolig tid i det kinesiske moderland. Sun Yatsen (1866-1925) trådte tilbage i 1912 i et forsøg på at undgå indre splid i landet. General Yuan Shih-kai (1859-1916) tog over, men kunne ikke holde sammen på

det mægtige rige. Ikke mindst i yderområderne herskede der kaotiske tilstande, hvor forskellige "krigsherrer" skiftevis bekæmpede hinanden med deres private hære for at få en bid af kagen.

I dette kaos så nogle mongolske fyrster deres snit til at erklære deres territorium for uafhængigt af Kina. Mongolerne havde givet løfter til manchuerne, ikke til kineserne, så da den sidste manchu-kejsers mistede magten, valgte de at være sig selv. Den 1. december 1911 erklærede de Mongoliet for selvstændigt med en buddhistisk regering, der blev ledet af den 8. levende Buddha, som fik titlen Bogdo Gegen, hvilket betyder noget i retning af "Den Hellige Konge".

Dette anerkendte Kina naturligvis ikke, men som situationen var dér, kunne man ikke rigtig stille noget op. Set fra russisk side var det imidlertid yderst tilfredsstillende at få dannet en stødpude mellem de to stormagter Rusland og Kina, og efter et russisk pres lykkedes det i 1915 at sikre Mongoliet et begrænset selvstyre. Det skete, da Kina, Rusland og Mongoliet underskrev den såkaldte "Kyakhtatraktat" den 25. maj 1915 i en lille by af samme navn på grænsen mellem Rusland og Mongoliet.

I de turbulente år, hvor zarens Rusland efter revolutionen i 1917 blev en del af den nydannede Sovjetunion, bølgede kampene mellem de "røde" og de "hvide" frem og tilbage, ikke mindst i det sibiriske område 1919-1920. Denne situation kom noget bag på magthaverne i Mongoliet, mens det til gengæld passede fint for en enkelt af de kinesiske krigsherrer, general Hsu. I 1919 sendte han tropper ind i landet, hvor de blandt andet besatte hovedstaden, for at beskytte

"Kina"s nordgrænse. Men han blev i Urga (idag: Ulaanbaatar) og tog "Den Levende Buddha", Khutuktu Bogdo Gegen, til fange, for at presse mongolerne til at opgive deres autonomi og udpege en kinesisk guvernør.

Næsten samtidig i 1920 kom en del af zarens hvide hær under ledelse af Baron von Ungern-Sternberg forbi. Bogdo Gegen søgte hjælp mod de "hvide". Baronen hjalp mongolerne med at smide kineserne ud. Han besatte så Urga og ville være en ny Djengis Khan (Chinggis Khan). Han gik i gang med et terrorregime, som gjorde ham forhadet af alle. Den ene form for soldater var dog ikke bedre end den anden - hvilket fik den virkning, at mongolernes ønske om selvstyre blev yderligere forstærket. I Sibirien var der opstået en revolutionær mongolsk gruppe under ledelse af Damdiny Sukhe Bator (1893-1923), som med hjælp fra det kommunistiske Sovjet fik ryddet baronen af vejen. Denne blev fanget og skudt.

Ikke mindst de mongolske nationalister og guerillalederen Sukhe Baatar, der i foråret 1921 havde dannet "Det Mongolske Folks Revolutionære Parti", mente, at tiden nu var inde. Den 11. juli 1921 dannedes en provisorisk revolutionær regering, hvis overhoved var Den Levende Buddha, Bogdo Gegen. Han fik lov at beholde magten indtil sin død i 1924. En ny inkarnation blev forbudt.

Efter hans død blev Den Mongolske Folkerepublik grundlagt den 26. november 1924. Den blev den første demokratiske stat af sin slags i Asien. Man socialiserede og kollektiverede.

I 1932 besatte japanerne Det Indre Mongoli og i 1937 Beijing. I 1939 fortsatte de fremmarchen

mod Det Ydre Mongoli, hvor de dog blev slået af en forenet sovjetisk/mongolsk hærstyrke.

Med tilblivelsen af en tilsyneladende manchurisk, men japansk kontrolleret stat Manchuco i Manchuriet 1932, opgav Den Mongolske Folkerepubliks regering socialiseringen, og kvæget blev igen privat ejendom. Men Japans tilstedeværelse i Nordkina gjorde Sovjetunionen urolig for hele den industri, de havde opbygget i Sibiren. Derfor udbyggede de Ydre Mongoli med infrastruktur og militær samt våbenfabrikation. De kommunistiske principper blev igen strammet op. Sovjetunionen var ikke kun interesseret at bruge Mongoliet som stødpude, landet havde også mange resurser, som blev brugt til betaling for dets opbygning. Japan afstod fra en konflikt med Sovjetunionen og kastede sig over Kina i stedet for.

Som et resultat af Jaltakonferencen ved afslutningen af Anden Verdenskrig, måtte Kina ved underskrivelsen af en sino-sovjetiske venskabstraktat i 1945 anerkende Den Mongolske Folkerepubliks selvstændighed. Chiang Kaishek (1887-1975) gik med til, at Mongoliet fik fuld selvstændighed. Da den kinesiske nationalistregering (Kuomintang) senere blev fordrevet til Taiwan, trak den dog sin anerkendelse tilbage. Dette kom til at betyde, at USA, som stod på Formosa-regeringens side, heller ikke ville anerkende Den Mongolske Folkerepublik.

På landkort, der udgives i Taiwan, er Mongoliet stadig en del af Kina.

Vigtigere var det dog, at den nye Kinesiske Folkerepublik i 1950 anerkendte Mongoliets selvstændige status.

Dette viser, at en stat i virkeligheden først bliver betragtet som selvstændig, når verden udenom -

ikke mindst nabolandene - anerkender den.

I årene efter 2. Verdenskrig havde imidlertid de fleste stater nok at gøre med genopbygningen efter krigen. Verden blev delt i blokke, og det var naturligt, at det først og fremmest var landene mod øst, der gav Mongoliet diplomatisk anerkendelse. Med restriktionerne under Den Kolde Krig havde østblokken nemlig god brug for, ikke alene handelspartnere, men også udviklingsområder, hvor man kunne komme relativt frit.

Da forholdet mellem Kina og Sovjet i 1960'erne nåede ned på frysepunktet, havde Sovjet derfor mulighed for at placere hærstyrker inde i selve Mongoliet. Det siges, at Sovjet på et tidspunkt havde udstationeret omkring 50.000 - måske endda flere - soldater langs Mongoliets 5.000 km lange grænse mod Kina. Herved blev Mongoliet for alvor en slags stødpudezone mellem de to mægtige stater.

I praksis betød det kølige forhold mellem Kina og Sovjet i øvrigt, at Mongoliet på flere måder blev ladt i stikken. Kina havde for eksempel påbegyndt byggeriet af hårdt tiltrængte etageboliger i Ulaanbaatar, men kineserne ville dog ikke aflevere bygningerne, før arbejdet var helt afsluttet. Og dette kunne beklageligvis ikke lade sig gøre, fordi mongolerne på deres side ikke ville udstede visum til de kinesiske bygningsarbejdere.

I 1961 opnåede Den Mongolske Folkerepublik imidlertid en vigtig anerkendelse, idet staten omsider blev optaget som medlem af De Forenede Nationer. Dette førte til, at flere og flere stater i løbet af 1960'erne besluttede at oprette diplomatisk forbindelse med Mongoliet og derved omsider anerkende staten som stat.

Da Danmark i 1969 sendte sin Moskva-ambassadør til Ulaanbaa-

tar for at overrække sine akkreditiver til præsidenten for Den store Folke-Hurals præsidium, Zajamsrangijn Sambu, blev der stadfæstet diplomatisk forbindelse mellem Folkerepublikken og Danmark

Før Danmark anerkendte Mongoliets status som selvstændig stat, havde ikke mindre end 41 lande allerede gjort det. For eksempel havde de øvrige nordiske lande (Norge, Sverige og Finland) allerede været der. Danmark blev altså stat nummer 42, der anerkendte Den Mongolske Folkerepublik. Men af disse 42 lande var det kun 13, (blandt andet Storbritannien og Frankrig), der oprettede ambassader i Ulaanbaatar. De øvrige stater arrangerede sig med en såkaldt "sideakkreditering" fra de nærmest liggende ambassader. De nordiske lande var således repræsenteret via deres ambassader i Moskva.

I dag har 138 lande anerkendt Mongoliet. Det første land var Sovjetunionen 5. november 1921; det nyeste land er Bahrain 25. maj 1998.

Den 14. maj 1999 er altså 30-årsdagen for Danmarks diplomatiske anerkendelse af Den Mongolske Folkerepublik. Der er stadig tale om en sideakkreditering, men efter omvæltningerne i 1990 blev arbejdsområdet flyttet, således at det i dag er den danske ambassade i Beijing, der varetager Danmarks interesser i Mongoliet.

I 1990 valgte mongolerne at afskaffe det kommunistiske styre, og demokrati med flerpartistyre blev indført. Februar 1992 ændrede landet navn til: Den Mongolske Stat, i daglig tale blot: Mongoliet. ■

Bent Gyntner

Måske anerkendte Kaufmann Mongoliet for Danmark allerede i 1925, men derom en anden gang. Red.

DAGLIGT LIV PAA EN NYBYGGERFARM I MONGOLIET

Den 18. Marts 1923 startede Krebs-Ekspeditionen, der bestod af fire Mand: Lederen Læge C. J. Krebs, Tage Birck, Henning Haslund-Christensen (kaldet »Kidi«) og Kai Borgstrøm, fra København med det fjerne Mongoli som Maal. Ekspeditionens Formaal var at tage Land i Urianhaj i Mongoliet og prøve paa at oparbejde et Agerbrug der og i øvrigt udnytte Landets Muligheder efter Evne. — Den muntre Kai Borgstrøm, der i alt tilbragte tre Aar paa Zobelstletten, hvor Ekspeditionen slog sig ned, fortæller her om det daglige Liv paa Nybyggerfarmen.

Saa var der Grisene. De blev sluppet ud allerførst hver Morgen. De havde deres Hus lige op ad mit Blokhus og lavede et infernalsk Spektakel for at komme ud, saa snart det begyndte at lysne. Vi havde en Orne og to Søer, de var lige saa tamme som vore Hunde, og traadte os, ligesom Hundene,

i Hælene, naar det nærmede sig Fodringstid. Herhjemme er der almindeligvis aldrig appetitligt i en Svinesti, men Grisen er i Virkeligheden et mægtigt renligt Dyr. Hele Dagen gik de rundt paa Sletten, hvor de med deres stærke Tryner rodede Rødder og Løg op af Jorden, de svømmede ogsaa over Floden — Grise svømmer knagende godt — og paa den anden Side Floden var der bedre Foder for dem, der kom Kvæget ikke. Aldrig var der

noget »Griseri« i deres Hus, der var som blæst. De fik nogle Knipper Halm at ligge paa, dem tyggede de til Hakkelse, og i denne Hakkelsedyngede borede de sig saa ind om Natten. Morgen og Aften fik de en Portion kogte Sukkerroer, som de holdt saa meget af, at de nok selv skulde passe at være til Stede ved Fodringstiderne. Om Dagen behøvede vi ikke at passe paa dem, undtagen naar de rendte ind i Haven for at rapse af vore Grøntsager eller rode vore Kartofler op. Saa snart jeg havde lukket dem ud, kom de hen til mig og stod og gryntede og gned sig op ad mine Ben, de vilde kløs lidt bag Ørene, og jeg maa tilstaa, at jeg kom til at sætte stor Pris paa Grise efter at have været dem paa saa nært Hold. I det hele taget er saa godt som ingen Dyr ondsksfulde, naar

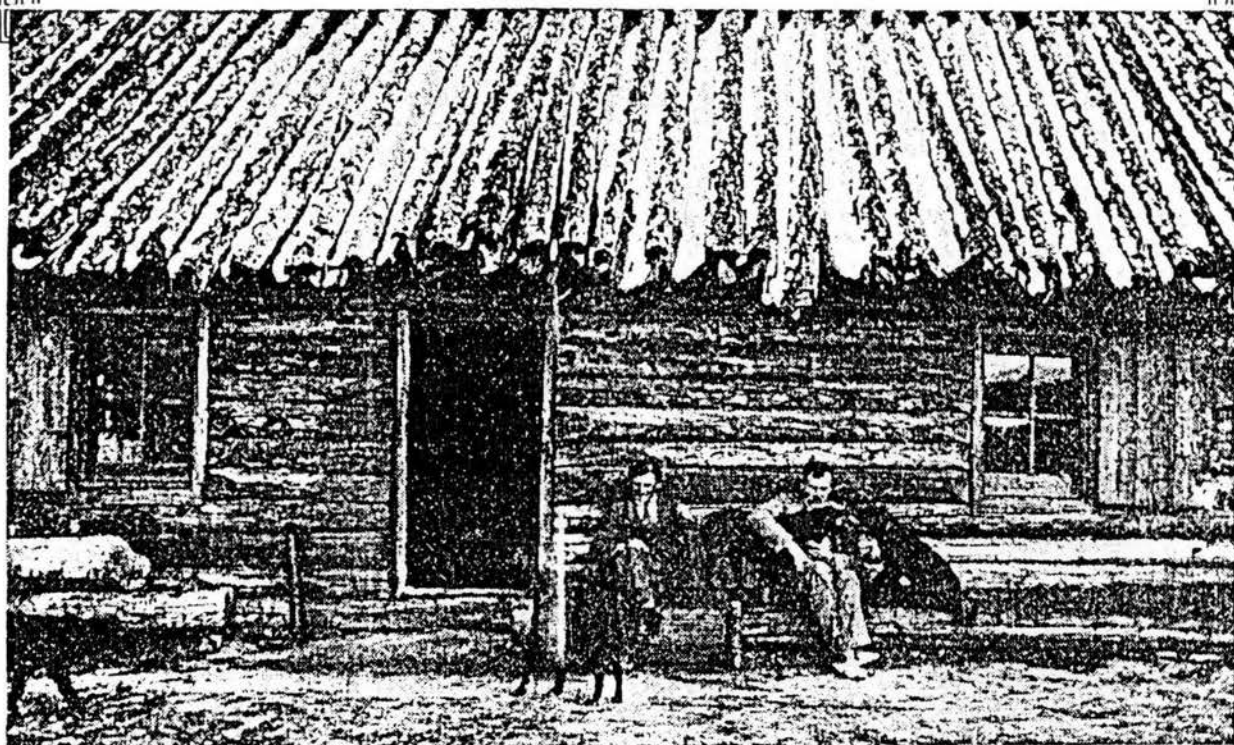
de blot behandles godt og venligt: Vi købte engang en Hest — det blev senere min Ridehest »Minna« — hun baade bed og sparkede, da vi fik hende, men efter kort Tids Samvær med os aflagde hun alle Unoder og blev saa kælen, at det var en ren Fornøjelse.

Hønsene gik ogsaa frit, men dem maatte vi passe særlig paa, da de omstrefjende Hunde var meget sultne efter at faa fat i dem. Da en Høne fik Kyllinger, lukkede vi den inde i Drivhuset af Frygt for de mange Rovfugle. Men alligevel mistede vi engang fire Kyllinger, skønt de var lukket inde der. — Vi havde faaet et lille Raadyrkid foræret af en Mongol, og vi vidste, at hvis vi slap det ud igen, vilde dets Mor ikke vide af det, saa det blev et let Bytte for Rovdyrene. Vi lod det die hos en Ged, og efterhaanden blev det saa tamt, at det om Dagen græssede sammen med Faareflokkene og ikke drømte om at flygte. Om Natten havde vi det i Drivhuset sammen med Kyllingerne, men det gik galt. En Morgen, da vi skulde lukke det ud, laa der tre døde Kyllinger paa Jorden, og den fjerde stod Raakiddet og stampede paa med sine smaa, skarpe Forklove. Derefter maatte det overnatte sammen med Faarene. Senere blev det desværre ihjelbidt af en omstrefjende Hund, og vi var meget kede af, at vi ikke mer skulde se lille »Jønsok«, som det hed paa Mongolsk, komme springende paa sin lette, graciøse Maade.

Naar jeg var færdig med Dyrene, gik jeg over i Køkkenet, hvor Centrifugen og Haand-

Fortsat fra Ger(27):27-30

Kilde: Kaj Borgstrøm [1934]:
Dagligt Liv paa en Nybyggerfarm i Mongoliet. Fra "Børnernes Omnibusbog" (København: Gyldendal).

Søndag Eftermiddag uden for vort Blokhus. Til venstre for Indgangen Kokkenet, til højre »Messen«. Taget bestaar af flækkede og udhulede Træstammer, der skiftevis er lagt over og under hinanden. Det var fuldstændig vandtæt.

kærnen var skruet fast til et Bord. Om Sommeren kærnedede jeg Smør hver Dag, om Vinteren højst hver ottende Dag, vi fik meget lidt Mælk om Vinteren, for man maa huske, at vor Kvæg fik ikke Kraftfoder og boede ikke i en lun Stald, det ernærede sig af Stepens tørre Vintergræs og laa ude om Natte.

Naar Jætom, vor Kvægmongol, kom med Mælken, maatte jeg først og fremmest si den. Der var godt med Kohaar og Faareuld i den, foruden Jord og andre Ting, som man egentlig ikke ønsker at træffe i Mælk. Mælken var meget fed, saa vi fik en ret stor Portion Smør i Forhold til Mælkemængden. Smørret blev saltet og sammen med Kærnemælken blev det sat ned i Ishuset. Vi drak Kærnemælk til vor Frokost, og en Kande Skummetmælk brugte vi til »Flode« i Teen. Resten af den skummede Mælk blev ligelig fordelt mellem Kalvene, for Resten til stor Skuffelse for Grisene, som altid kredsede om Kalvene, naar de drak, i Haab om, at der skulde falde en Slat af til dem.

Ishuset laa nede ved Floden, gravet ind i Flodbrinken, saa Taget laa plant med Jords

overfladen, men oven paa Taget havde vi lagt henved en Meter Jord, der skulde holde Varmen ude, af samme Grund var Døren til Ishuset polstret med et tykt Lag Halm. Om Vinteren fyldte vi Ishuset med Blokke, som vi savede ud af den frosne Flod, de blev stablet op i Lag, og hvert Lag overhældt med Vand, saa fros det hele straks sammen til en fast Ismasse, og naar vi var færdige, indeholdt Ishuset kun en eneste stor Blok. Huset blev aflaaet og stod nu færdigt til Sommerbrug. Som Regel holdt Ishuset den varme Tid over, men saa skulde der heller ikke gaas alt for livligt med Døren midt paa Dagen, naar Heden var stærkest.

Naar det var gjort, gik jeg ud i Haven for at se til Vandingen. Der faldt kun meget lidt Regn om Sommeren, saa vi maatte kunstigt overrisle vor Have og vore Marker. Haven blev vandet af et stort Vandhjul, som Ove Krebs havde været Mester for. Det var cirka 4 Meter i Diameter og lavet af Pile-rafter, Skovlene var af Birkebark, og Botterne, der hev Vandet op, var ogsaa af Birkebark. Strømmen i Floden drev selv Hjulet rundt, og jeg maa sige til Ove Krebs's Ros,

at fra den Dag, vi satte det i Vandet og til den Dag, vi om Efteraaret tog det ind igen, var der ikke Vrovl med det en eneste Gang, det gik rundt og rundt Nat og Dag. Det var saa højt, for at Vandet kunde faa det rigt- tige Fald til Havens overste Ende, der laa noget højere end Flodbredden. Der lob Van- det i en Kanal, og fra denne Kanal var der gravet flere Bikanaler, som førte det rundt i hele Haven. Uden om hver Plante var der gravet en ringformet Fordybning, og den skulde først fyldes med Vand, inden det gennem en lille Forbindelseskana! kunde komme videre til næste Plante. Mit Arbejde var nu at paase, at hele Haven fik Vand i Lobet af Dagen, og det gjorde jeg ved at aabne og lukke for de forskellige Afsnit af Vandingssystemet, saa hver Beplantning fik sin Del. Om Natten blev Vandet ledet hen til Kartoffelmarken, som laa længst borte fra Vandhullet, og det kunde kun lige akkurat naa at blive vandet i Nattens Lob. Jeg gik gerne ind i Haven med et Par Timers Mel- lemrum, saa passede det med, at en Afde- ling havde faaet nok, og den næste skulde vandes.

Vi dyrkede Gulerodder, Radiser, Bønner, Kartoffler, Ærter, Agurker, Salat, Løg, Por- rer, Tomater og forskellige Slags Kaal. To- materne og Kaalplanterne saae vi først i Drivhuset og plantede dem ud, naar Natte- frostens var overstaaet. Drivhuset var bygget i Flugt med vort største Blokhus, hvor Sam- lingsstuen — »Messen« — og Køkkenet var, man kunde fra Messen gaa lige derud. Af Natursten havde vi bygget en stor Ovn, saa vi kunde holde den Temperatur, der passede Planterne bedst. Glasvæggen i Drivhuset og alt det andet Glas, vi havde brugt til Vinduer i vore Huse, stammede fra Pens i Køben- havn — der var meget at tænke paa, inden vi tog af Sted, for alt det mest nødvendige især tekniske Hjælpemidler, maatte vi fore med helt fra Danmark.

Der var udpræget Fastlandsklima paa Ste- det, kolde Vintre og varme Somre, men des- værre havde vi kun ca. 10 Uger frostfri Næt- ter, selv om det var varmt om Dagen. Vi kunde have 10—12 Graders Nattefrost og 20—22 Graders Varme midt paa Dagen. Derfor maatte vi passe paa vor Have om Foraaret, især Kaal, Tomater og Kartoffler. Kartofflerne hyppede vi en Gang mere end hjemme, men Kaalen kunde vi jo ikke hyppe. Naar vi af Termometret saa, at der var Ud- sigt til Nattefrost, tændte vi flere Steder i

Haven Baal af halvvaad Bark, det laa saa og ulmede det meste af Natten og udsendte en tyk Røgsky, der beskyttende lagde sig over Jorden, saa Frostens ikke kunde gøre Planterne noget. Den Metode havde vi lært hjemme i Danmark.

Den første Sommer fik vi næsten intet Ud- bytte af Haven, saaledes kun omtrent dob- belt saa mange Kartoffler, som vi havde lagt, men vi gjorde vore Erfaringer, blandt andet at kunstig Vanding maatte til, saa næste Aar havde vi, selv set med danske Øjne, en rig Høst.

Naar Vandingssystemet var sat i Gang, gik jeg ned til Floden for at røgte vor Fiske- ruse. Det var en Kurv, vi havde flettet af Vidier og anbragt, saa et Par store Sten holdt den fast paa Bunden. Ud til begge Si- der havde vi bygget et Fletværk, saa Fisken blev ledet ind. Vi fangede især store Laks og en ret stor Malle- Art. Laksene fortærede vi selv, kogte eller stegte, nogle røgede vi til senere Brug. Mallerne fodrede vi Hunde og Grise med.

Efter det kunde jeg gaa i Gang med det Arbejde, som nu laa for. Maaske arbejdede jeg paa et Hus til vort Seletøj, maaske skulde jeg tynde ud i Sukkerroerne. I Høstens Tid var vi alle beskæftiget ved Landbruget, men ellers havde hver sit bestemte Job.

Vi havde mongolsk Besøg saa at sige hver eneste Dag. Hvis det var vore Venner, som bare kom for at sludre, lod vi os ikke for- styrre i vort Arbejde, men kom de for at handle eller var det fremmede, der viste sig, maatte vi tage mere Hensyn til dem. Om Vinteren var det gerne for at sælge Skind, de kom, og det tog Tid, da en Mongol aldrig har Hastværk; om Sommeren derimod kom Jægerne for at bede om Forskud paa de Skind, de skulde skaffe os næste Vinter. Her var Forsigtighed paakrævet, for de var ab- solut ikke til at stole paa. Helt sikker var vi kun, naar vi kunde faa Stedets Øvrigheds- person til at sige skriftligt god for dem — saa betalte han, hvis de snød os. Men paa den anden Side kaverede han aldrig for Folk, som ikke var solide nok, dem var der faa af, og de fleste af dem var ikke saadan stil- lede, at de behøvede Forskud. Saa Risiko undgik vi ikke; men vi vovede os aldrig langt ud, og som Regel fik vi ogsaa vort Tilgode- havende ind igen i Skind eller Kvæg.

De Mongoler, som ikke før havde set os, kom saa forventningsfulde, som om de skul-

de i Zoologisk Have, og de var meget interesserede i vor Grammofon. God Tone krævede, at man altid bød en Gæst Te. Naar vi besøgte en Mongol, fik vi uvægerlig Te, enten vi kendte ham eller ej, saa vi fulgte Landets Skik, og til Teen fik de gerne et Stykke paa Grammofonen; det var Traktementene nok, mente vi. Den Plade, som Mongolerne syntes bedst om, var Mefistofeles's Serenade af »Faust«, sunget af Helge Nissen, men det var hverken Musik eller Sang, der mod hans djævelske Latter efter hvert Vers, der morede dem over al Beskrivelse. De kaldte den »Ha, ha, ha«, naar de bad om den. En anden af Pladerne havde en tysk Operasangerinde indsunget, og Kidi bildte Mongolerne ind, at den havde »Toomo Hung Edsch« sunget — »Den store Mands Mør« — »Toomo Hung« var det Navn, Mongolerne havde givet mig. De er ret smaa af Vækst, og jeg maalte 192 Centimeter, saa de syntes, jeg ragede godt op.

Vi holdt Frokost en Time, 12—1, men i den varmeste Tid maatte baade Dyr og Mennesker nedlægge Arbejdet fra 10—11 til henad 3—4. Vort Frokostmaaltid bestod om Sommeren mest af Fisk, Grøntsager og Raadyrkød, som vi enten selv skød eller fik foræret af vore Mongolvenner, Raadyrkød var dem for magert, de foretrak en rigtig smækfed Bederyg med kun en smal Stribe magert Kød. Fisk spiste de heller ikke, formodentlig fordi Mongolerne er bange for Vand, de betragtede os som sindssyge, naar vi tog Bad i Floden, og det gav dem lige frem et Chok at se os springe i paa Høvedet.

Efter Frokost tog jeg fat i Sukkerfabrikken, som vi havde lavet til Behandling af vore Sukkerroer. Det var en stor Dag, da vi fik Sirup første Gang — hidtil havde vi sødet Teen med Saccarin, og Sukkeret havde vi nydt som Konfekt — hver Søndag fik vi to Stykker udleveret pr. Mand. Af Kulen under Gulvet i Sukkerfabrikken tog jeg en Grydefuld Roer til Grisenes Aftensmad, der gerne skulde koges, saa den var afkølet, naar de fik den.

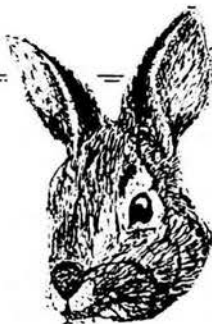
De, der var hjemme paa Farmen skiftedes til at have Køkkentur, og den ugentlige Brødbagning var en særlig Oplevelse. I den første Tid paa Bulguntal fik vi kun kogt eller stegt Oksekød, Te og Salt, hverken Brød, Kartoffler eller noget andet. Det lyste op, da det lykkedes os at skaffe Korn fra Sibirien. I Begyndelsen æltede vi Melet med Vand og

Den længste Mongol, jeg har mødt, 260 cm høj. Den amerikanske Andrews' Ekspedition forærede ham den civiliserede Filthat, han har paa; den var altfor lille til ham, men han var mægtig stolt af den.

kogte det i en Blanding af Okse- og Faare-tælle til de »Kanonkugler«, jeg ovenfor har fortalt om; senere fik vi bygget en Ovn efter russisk Monster, hvori vi kunde bage baade Rugbrød, Sigtebrød og Franskbrød. Mens Ovnen blev varm, gik jeg til andet Arbejde — det var en god Ting paa Bulguntal, at vi savnede aldrig Beskæftigelse, der var altid noget at rive i.

Vort fornemste Materiale var Træ, og Tømmer var der nok af. Op ad Bjergene voksede de rankeste Lærketræer, og paa den modsatte Side af Floden var flere Tusind Tønder Land Skov, ogsaa Lærk, men med en Del Birk ind imellem, og nede ved Floden var der Pile. Det gjaldt om at spare paa vore Jernsøm, som vi ikke havde ret mange af, derfor samlede vi helst Tømret med Plokke af Træ, og i det Snedkeri var Mongolerne Mestre. En mongolsk Oksekærre er helt igennem af Træ og samlet med Træplokke, og det er en ualmindelig stærk og solid Vogn. Vi kunde fælde, hvad vi havde Brug for til Tømmer og Brændsel, og der var nok af Vindrælder i Skoven, saa dejligt tørt, lagret og harpiksholdigt Tømmer savnede vi heller

Harens År

16. feb. 1999 - 4. feb. 2000

Harens år bliver et fredeligt år med nye muligheder, behag og nyt håb for mange. Det har man længe efter oven på tigerens vilde år. Man trænger til at finde et fredeligt sted at slikke sårene efter sidste års kampe. Harens år bliver et generelt behageligt år med mange fordele.

Dannelse og god smag vil præge alt i harens år, og folk vil indse, at overtalelse er bedre end tvang. Der vil i årets løb især blive lagt vægt på menneskelige og miljømæssige spørgsmål, og der vil blive truffet nogle vidtækkende beslutninger, som bliver ført ud i livet. Der bliver også opmærksomhed omkring bevarelsen af visse truede områder i verdenen og om at hjælpe lande, der kommer ud for tørke og hårde tider. Den hjælp, der ydes, har ikke blot til hensigt at lette den øjeblikkelige lidelse, men omfatter også en undersøgelse af langsigtede løsninger på tilbagevendende problemer.

Harens år er en fordragelig tid, hvor diplomati, internationale relationer og politik igen vil komme i første række. Menneskene vil handle med værdighed og opnå rimelige aftaler uden for store vanskeligheder. Der vil til stadighed blive lagt vægt på, at regeringer skal være åbne, at de skal udvise mere ansvarlighed, og i nogle lande vil der blive oprettet nye myndigheder, der skal tage sig af det lokale selvstyre. I mange lande vil man også forsøge at skære ned på bureaukratiet, idet man vil ønske at forenkle visse procedurer og tjenesteydelser og fjerne unødvendigt papirarbejde.

Penge kan man tjene uden de store vanskeligheder. Livsstilen vil være afslappet, ja næsten doven, og vi vil tillade os selv den luksus, vi altid har ønsket os.

Det bliver generelt et positivt år for økonomiske anliggender. Arbejdsløshedsniveauerne stabiliseres og vil være faldende. Regeringsinitiativer kommer til at koncentrere sig om dette område, og der vil blive gjort visse fremskridt. Det bliver også et relativt godt år for investorer med en stigende tendens i mange lande. Der kan i flere omgange blive gunstige handelsbetingelser for aktier, hvilket vil føre til store svingninger på børskurserne.

ikke. Indtil vi fik lavet en Hesteomgang til vor Rundsav, brugte vi at lægge Lærkestammen paa en Platform oven paa et Stillads. Deroppe stod en Mand og nedenunder stod en Mand, saa trak de sammen vor store Skovsav, paa den Vis lavede vi Brædder. Det gik ikke alt for stærkt, og det var ikke hyggeligt at staa nederst og faa alt Savsmuldet i Hovedet.

Naar Kvæget hen under Aften var kommet hjem og kommet i sine Folde, kunde vi med god Samvittighed gaa til Aftensbordet. Der var friskbagt Brød og nykærnet Smør — om Sommeren, for om Vinteren fik vi kun Smør om Søndagen og i December Maaned slet ingenting, saa blev der sparet sammen til Julen. Engang hver anden eller tredje Maaned hentede vi Post, det var en Ridetur paa 240 Kilometer frem og tilbage, og der havde gerne samlet sig en Del til os alle og en Bunke Aviser. De Aftener sludrede vi ikke meget, men studerede Posten og talte kun for at meddele hinanden Nyheder af fælles Interesse. En Gang imellem lavede vi ogsaa Koncert. Saa blev Grammofonen sat i Gang, og samtidig spillede vi den samme Melodi paa Banjo, Redekam, Harmonika og Bassemaren — hvilket er et Skaft med en Cellostreng spændt over en Blære af Skind, og maltrakteret med en Cellobue; vi lærte efterhaanden at spille meget pænt paa den. Var det en lystig Melodi, blev ogsaa Grydelagene taget i Brug som Bækkener, og naar hele Orkestret satte i, og vi sang med, kan det nok være, at besøgende Mongoler gjorde store Øjne. Jeg tror, de nød det, for de opfordrede os altid til at blive ved, men de var jo heller ikke forvante af Biografer derude.

Vi gik som Regel tidligt i Soveposen, for vi var godt trætte af Dagens Slid, og med et »San untena« — Sov godt — forføjede vi os hver til sit Blokhus.

Harens År

16. februar 1999 - 4. februar 2000

Lov og orden vil være mere fleksible, regler og forordninger vil ikke blive så strengt overholdt. Ingen har lyst til at lægge helt så meget vægt på disse ubehagelige realiteter. De fleste satser på at nyde livet, have det rart sammen med andre og simpelthen slippe af. Stemningen er stille og rolig, næsten søvndyssende. Alle vil have en tendens til at udskyde ubehagelige opgaver så længe som muligt.

Uddannelsesmæssige anliggender bliver sat i forgrunden, idet mange regeringer vil øge bevillinger til uddannelse af lærere, til skoler og andre læresteder, eller opmuntre til, at der ydes bidrag til uddannelse fra erhvervslivet. Der iværksættes nye initiativer, således at der kan udbydes nye kurser, især til jobsøgende.

Harens år begunstiger i høj grad personlig udvikling, og mange vil gøre et bevidst forsøg på at komme videre i 1999 - måske i deres personlige søgen eller som led i en beslutning truffet i anledning af årtusindskiftet. Det kunne dreje sig om, at de begynder at beskæftige sig med nye interesser eller deltager i nye kurser eller går i gang med noget nyt på det personlige plan, som for eksempel at få mere motion og komme i form.

I årets løb begunstiges kulturelle anliggender, sport og fritidsbeskæftigelser. Underholdningsindustrien vil byde på mange fornøjelser, idet der gøres yderligere fremskridt inden for fjernsyn-, video- og computer-underholdningen.

Selv om Harens år bliver en tid, hvor der nås betydelige resultater, bør det bemærkes, at det følgende år, Tigerens år, til tider

kinesisk skriftegn for hare

efterlader sig så kraftige spor, at begivenheder tager fart på deres egen forfærdelige måde og kan kulminere i vold og krig. På trods af Hareårets positive egenskaber, bliver det ikke helt fri for isolerede voldshandlinger og terrorisme.

Men man skal passe på ikke at blive alt for magelig. Harens indflydelse kan være skadelig for dem, der i forvejen er lige lovlige glade for luksus, og som derved kommer til at se bort fra effektivitet og pligtfølelse.

Det vil være et år med gode vine, kunststillinger og Paris vil skabe en af sine fineste kollektioner. Det vil blive et år med optimisme og positiv atmosfære. Det bliver med de festligheder, der finder sted på grund af årtusindskiftet, en tid, hvor der bliver glæde og fest. Festlighederne i slutningen af 1999 bliver begivenheder, som vil blive husket af millioner af mennesker.

Et moderat år i et stille og roligt tempo. Harens år er en tid, som giver muligheder for at det enkelte menneske kan udvikle og forbedre sig. De, som benytter sig af disse muligheder, vil klare sig bedst. For en gangs skyld ser det ud til, at man kan få lov til at slippe for bekymringer og ærgrelser og simpelthen være lykkelige.

ROTTEN i Harens år:

Et stille og roligt år. Alligevel må Rotten passe på sine penge. Der kan opstå nogle misforståelser i familien eller på arbejdspladsen, og Rotten vil få nye kontakter inden for sit fag. Familien vil blive udvidet med nye medlemmer.

OKSEN i Harens år:

Et rimeligt godt år for oxen selv om den har mange løse ender at binde sammen og andre problemer at få skik på. Oksen kan tabe på nogle investeringer eller ikke få penge, den har lånt ud, tilbage. Oksens helbred vil have det godt, men den får måske sorg på grund af dødsfald i dens nærmeste omverden. Fremgangen går dog støt fremad.

TIGEREN i Harens år:

Et lykkeligt år for tigeren. Der er udsigt til gode nyheder, og dens kærligheds- og forretningsliv ser atter lyserødt ud. Der er dog stadig forhindringer på dens sti, men den vil komme forbi dem med kun lidt vanskelighed. Alt i alt, vil Tigeren være helt tilfreds med sine resultater i harens år.

HAREN i Harens år:

Et meget gunstigt år for Haren selv. Forfremmelse, fremdrift i karrieren eller finansiell succes kan forventes. Haren vil høste uventede goder eller finde tabt eller forsvunden kapital. Harens planer er lette at udføre, og der kan blive lykkelige stunder i hjemmet eller fester ved ankomsten eller hjemkomsten af nye og gamle familimedlemmer.

DRAGEN i Harens år:

Ro vender tilbage til Dragens liv i Harens år. Rimelig god fremgang kan forventes, da skæbnen sender held og lykke. Dragens hjemmeliv bliver mere roligt, skønt den kan forvente mindre sundhedsproblemer. Et stabilt år venter Dragen uden økonomiske overraskelser eller dårligt nyt.

SLANGEN i Harens år:

Et rimeligt lykkeligt år selv om mange projekter vil sørge for at den har travlt hele året. Det bliver et år, hvor der ikke er tid nok til dem, Slangen holder af, fordi der er mange andre opgaver som kræver tiden. Penge kommer og går let.

HESTEN i Harens år:

Et lykkeligt år for Hesten, især med henblik på dens pengeanbringelser. Dens liv vil forme sig nemt men meget engageret. Hesten kan forvente glædelige nyheder eller nye medlemmer i familien. Harens år vil være et beskyttet år hvor Hesten kan vove sig til dristige foretagender og kun få lidt modstand.

FÅRET i Harens år:

Et rimeligt godt år for Fåret, som får nogle gevinster i sit arbejde og i sin økonomi. Fåret kan lide under postyr i hjemmet eller få bagslag for oversete problemer i fortiden. Sundhedstilstanden vil blive påvirket af skader fra uheld, men Fåret vil overleve sine problemer med at vinde mere end den taber.

ABEN i Harens år:

Et godt år. Abens udsigter ser lyse ud igen. Den vil modtage hjælp fra uventede folk og steder. Ro og stilhed bliver genskabt på arbejdet og i hjemmet. Arbejdet er tilbage på det normale selv om resultaterne kun bliver begrænsede. Det vil være et år, hvor Aben skal opsøge nye muligheder eller lave ændringer i sit eget miljø.

HANEN i Harens år:

Et rimeligt godt år for Hanen, hvis den er lidt tilbageholdende. Pengeanbringelser er usikker, og den skal ikke investere, før der er tegn på, at der vil blive tabt penge. Den vil have tilbøjeligheder til at regne forkert og overskudet bliver spist af uforudsete udgifter. Det vil være klogt af Hanen at samarbejde med andre i dette år frem for at forsøge sig på egen hånd.

HUNDEN i Harens år:

Et godt år for Hunden. Det vil være et godt år at starte sit eget firma eller at gå i samarbejde med

et andet. Hunden vil være i stand til at forbedre sin position og kan foretage omstillinger af ting og sager til andres glæde. Problemerne løses med et minimum af komplikationer.

GRISEN i Harens år:

Et rimeligt godt år for Grisen med beskedne resultater. Problemer kan stadig opstå, men de vil ikke være store forhindringer. Grisen får nogen økonomisk vinding og vil være i stand til at forbedre sin position en hel del. Hjemmelivet vil være lykkeligt og roligt. Meget underholdning og social samvær kan forventes. ■

Klide:

■ Somerville, Neil [1998]: **Dit kinesiske Horoskop**. 271 p. (København: Sesam).

■ Lau, Theodora [1979/1988]: **The Handbook of Chinese Horoscopes**. 331 p. (New York: Harper & Row Publishers).

■ Fantoni, Barry [1985]: **Chinese Horoscopes**. 260 p. (London: Sphere Books Limited).

English Encyclopaedia: from Altai to Zavkhan

The first edition of Mongolia Encyclopaedia, by Yuri Kruchkin has been translated into English is now available.

The detailed reference guide will also be printed in Chinese, German, Korean and Japanese.
The encyclopaedia includes the following information.

- ◆ Privatisation and tax system laws
- ◆ A complete list of Mongolian projects funded by foreign investors
- ◆ Detailed data on gold mining and a list of mining companies.
- ◆ A chapter called 'Who is who in Mongolia' which gives better insight on business actions.
- ◆ Mongolian law.
- ◆ Mongolian traditional medicine and herbal cures.
- ◆ Educational philosophy and a listing of institutions.
- ◆ A worldwide listing of Mongolian experts in various fields of business, law, medicine and education.
- ◆ A listing of leading companies and joint ventures.

Mongolia Encyclopaedia is available at the office of Mongol Messenger
Call now Ph: 325512 Price \$39.

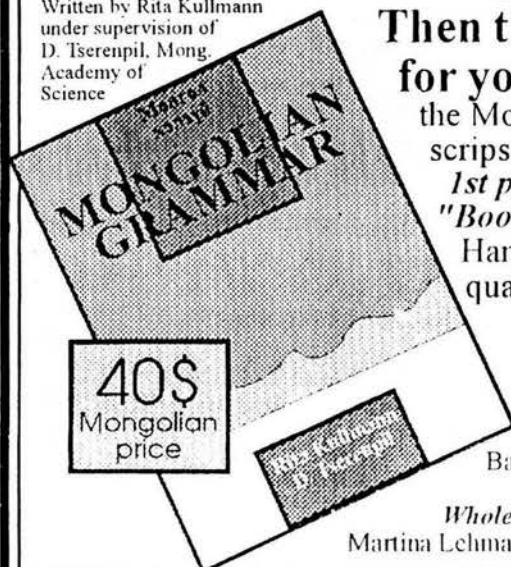
ERLING

SET I BOKSTRA BLADET 29. AUG. 1998 side 35

You are learning Mongolian?

Written by Rita Kullmann
under supervision of
D. Tserenpil, Mong.
Academy of
Science

Then this book is a MUST

for you! A complete grammar of the Mongolian language with both scripts, written in English.

1st prize-winner in the national "Book of the Year" competition.

Hard-back cover with excellent quality printing & papers used.

Distributed in Mongolia by:
GNS, Tel. 313063. Fax 458747.
Available also outside Mongolia.
For further information contact:

USA:
Battle Brown, Fax 001-412-4419329,
Email: bb19@andrew.cmu.edu

Whole world except USA and Mongolia:
Martina Lehmann, Germany, Fax 0049-7724-6612

Årsberetning for året 1998 Dansk Mongolsk Selskab

Bestyrelsen:

Bestyrelsen har holdt 5 møder ligeligt fordelt ud over året for at planlægge selskabets aktiviteter. Efter generalforsamlingen den 14. marts 1998 består bestyrelsen af følgende medlemmer:

Klaus Ferdinand, Rolf Gilberg (formand), Bent Gynther (suppleant), Søren Haslund-Christensen, Jan Koed (kasserer), Gudrun Lefmann (sekretær), Bulgan Njama (suppleant) og Leif Petersen.

Medlemmer:

Ved årets start var der 170 medlemmer, hvor af 70% bor i hovedstadsområdet. Ved årets udgang var der 178 medlemmer samt et æresmedlem og 2 institutioner. Fordelt efter postnummer, ser det sådan ud:

1000-1999:	22 medlemmer
2000-2999:	73 medlemmer
3000-3999:	18 medlemmer
4000-4999:	14 medlemmer
5000-5999:	6 medlemmer
6000-6999:	8 medlemmer
7000-7999:	6 medlemmer
8000-8999:	18 medlemmer
9000-9999:	6 medlemmer
udlandet:	7 medlemmer

Medlemsmøder:

■ Medlemsmøde 36:

Torsdag, 8. januar 1998, kl 19. Danasvej 30A, Frederiksberg: Bulgan Njama fortalte om, hvordan det går med gadebørns projektet i Ulaanbaatar.

Medlemsmøde 37:

lørdag, 21. februar 1998, kl: 15-17 i festsalen på Nationalmuseet: Annette Erler talte om og gav prøver på mongolsk musik. Michael Hauser gav eksempler på mon-

golsk musik indsamlet af Haslund-Christensen i 1930'erne. Bolette Schiøtz vil talte om og gav prøver på overtonesang.

■ Medlemsmøde 38:

lørdag, 14. marts 1998, kl: 16-17 i Socialpædagogernes Landsforbunds kantine, Brolæggerstræde 9:

(a) ordinær generalforsamling med fremlæggelse af formandens årsberetning og kassererens årsregnskab for 1997, trykt i Ger(24):29-31. Genvalg for følgende bestyrelsesmedlemmer: Rolf Gilberg, Søren Haslund-Christensen og Jan Koed samt suppleanterne Bent Gynther og Bulgan Njama. Revisorvalg: Anita Garbers. Der blev givet en status ved Leif Petersen om gadebørns projektet.

(b) Kl. 17-18: "Skik følge eller land fly. Oplevelser i Gobi." Foredrag med lysbillede ved Ann Benwell, som arbejdede i 3 år på et Unesco-projekt med uformel uddannelse af kvinder i hele Gobiområdet. Ann fortalte om oplevelser og erfaringer fra et års ophold i Sainsand, aimag-center for Dornogobi og fra rejser med fokus på takt og tone som besøgende i mongolske hjem, især hos nomader. Ann har desuden videregivet sine erfaringer i 2 artikler i årets Ger.

(c) KL. 18: Forårs festmiddag. Som sædvanlig en meget vellykket fest med ca. 30 deltagere.

■ Medlemsmøde 39:

lørdag, 18. april 1998, kl 15-17 i undervisningslokale på Nationalmuseet: Dr. Rinchen Garbold fra Mongoliet talte om sin jagt på fossile dinosaurer i Mongoliet. Han var i Danmark for at nedtage en dinosaur-udstilling på Experimentarium.

■ Medlemsmøde 40:

Rene Hansen og Leif Petersen fremviste en video, som Rene Hansen havde lavet om gadebørn i Ulaanbaatar.

Medlemsmøde 41:

Lørdag, 7. november 1998, kl 10 I Palads Biograf blev filmen "Aligermaas Eventyr" vist ved en special forestilling, som Dansk Mongolsk Selskabs medlemmer blev gratis indbudt til ved brev fra producenten "Manden med Cameraet". Se omtale af filmen i Ger(27): 20-22.

Senere samme dag kl 15-17 på Nationalmuseet afholdtes der medlemsmøde i Dansk Mongolsk Selskab, hvor instruktøren Andra Lasmanis og producenten Mikael Opstrup fortalte spændende og levende om filmen og om, hvordan det var at lave film på de uendelige stepper og de mange problemer, man ikke kunne forudse.

■ Medlemsmøde 42:

Lørdag, 5. december 1998, kl 15 På Nationalmuseet skulle der have været et medlemsmøde, hvor journalisten Jørgen Ringgaard ville have talt om "Krise i Mongoliet? - Politisk, økonomi og medier i 1998". Men foredragsholderen blev forhindret af dårligt vejr i at nå frem. De få fremmødte (ca. 15 personer) fik vist den nyeste video om gadebørns projektet fremstillet for Socialpædagogernes Landsforbund. Den vil blive vist igen på mødet 6. januar 1999.

GER: Det viste sig, at vi er mange nok til at få postvæsenet til at udsende Ger. Det stiller dog nogle krav, blandt andet til at udkomme 4 gange årligt med fast

ryg. Det er så hvad Ger har gjort i 1998 med bind 24, 25, 26 og 27. Ger er stadigvæk det eneste blad, som udkommer på et skandinavisk sprog. Der findes lignende tidskrifter på engelsk, fransk og tysk.

NGO-Projekt: Gadebørn

Projektet tog navnet: DAMOST (DAnish MOngholian Socio-educational Trainingcentre). Dansk Mongolsk Selskab har fået et diplom som anerkendelse for projekt arbejdet fra Ulaanbaatars bystyre (se GER(26):2-3). Desuden har Bulgan Njama fået en medalje og Finn Morell et diplom. For detaljer om gadebørnsprojektet se GER(24):20-22 og GER(27):4-6.

Støtteforeningen "Projekt Gadebørn i Mongoliet"

Styregruppen bag Dansk Mongolsk Selskabs gadebørnsprojekt i Mongoliet har nu stiftet en støtteforening: "Projekt Gadebørn i Mongoliet". Oprettelsen sker af rent administrative grunde. Foreningen har som eneste formål at rejse midler til de aktiviteter og projekter, der iværksættes i og omkring vores uddannelsescenter og gadebørns projekt DAMOST i Ulaanbaatar. Utrolig mange medlemmer af Dansk Mongolsk Selskab har i årets løb ydet større og mindre bidrag. Jeg vil gerne takke for den store opbakning, vi har fået fra medlemmernes side. Som formand er jeg stolt over at være i et selskab med så aktive og engagerede medlemmer.

10 års jubilæum

Lørdag, 17. juni 2000 kan Dansk Mongolsk Selskab fejre sit 10 års jubilæum. Bestyrelsen modtager gerne ideer til, hvilket tiltag der kunne tænkes gjort i den anledning. ■

Rolf Gilberg, formand

Dansk Mongolsk Selskab Regnskab

1. januar - 31. december 1998

Resultatopgørelse	1998	1997
Indtægter:		
Kontingent	17.975,00	17.355,78
Bidrag til gadebørnsprojekt	4.500,00	3.650,00
Rente	84,05	79,31
Bladsalg (Ger)	0,00	0,00
Kontorhold	0,00	225,00
Indtægter i alt	22.559,05	21.310,09
Udgifter:		
Porto	4.640,41	6.339,75
Medlemsmøder	2.055,20	1.487,56
Mongolsk delegation (gadebørn)	0,00	13.006,50
Bidrag til gadebørnsprojekt	8.150,00	0,00
Gebyr	306,00	45,00
Øvrige omkostninger	1.126,93	1.946,75
Udgifter i alt	16.278,54	22.825,56
Årets resultat	6.280,51	÷ 1.515,47
Balance pr 1. januar 1999/1998	1998	1997
Aktiver:		
Kasse	785,53	279,53
Giro	39.120,43	33.345,92
Balance	39.905,96	33.625,45
Passiver:		
Egenkapital:		
Primo	33.625,45	35.140,92
Årets resultat	6.280,51	÷ 1.515,47
Balance	39.905,96	33.625,45
Egenkapital	39.905,96	33.625,45

INDHOLD

Dansk Mongolsk Selskab	2
Forsiden	2
Chinggis Khan	2
Ch. Baatarbeel: Ledende lama udnævnes til vicepræsident	3
Erik Isager: De Danske Nybyggere på Zobelsletten (Del 7)	4-9
Bolette Schiøtz: På sporet af ursangen fra Altai-bjergene	10-13
M. Esunmunkh: Ungdomslejr i Mongoliet	14-18
Michael Kohn: Altai-historie er skrevet på væggen	19
Bent Gynther: Det er 30 år siden Danmark anerkendte Mongoliet	20-21
Kaj Borgstrøm: Dagligt Liv paa en Nybyggerfarm i Mongoliet	22-26
R. Gilberg: Harens År	26-28
Reklamer:	29

Rolf Gilberg: 30-31
Årsberetning for året 1998
Dansk Mongolsk Selskab

Jan Koed: 31
Regnskab for året 1998
Dansk Mongolsk Selskab

Hyrdeproblemer

Svar til Ger(27):18

(1) En gammel hyrde foreslår en gruppe drenge at ride omkap. Han slutter med at sige: "Vinderen vil være den som først sprænger mål-stregbåndet, men hvis hest er den sidste til at gøre det."

Hvordan skal man vinde?

SVAR (1): Vind på en anden drengs hest og sørg for at din egen hest kommer sidst i mål.

(2) Hvordan deler man 10 liter mælk i 2 lige store portioner, når man kun har 3 beholdere, som hver kan rumme henholdsvis 10 liter, 7 liter og 3 liter hver?

SVAR (2): 10 0 0

7 0 3	1 7 2
7 3 0	8 0 2
4 3 3	8 2 0
4 6 0	5 2 3
1 6 3	5 5 0

Der kan være andre måder også.

ISSN Nr: 0905-9504

Møder

■ Medlemsmøde 43:

Lørdag, 6. februar 1999, kl 15
Danasvej 30A, Frederiksberg:
Bulgan Njama taler om arbejdet med gadebørnsprojektet, om 2 års resultater og visionerne for videreførelse af projektet. Der blive vist en video om gadebørnene.

■ Medlemsmøde 44:

Lørdag, 13. marts 1999, kl 15
Danasvej 30A, Frederiksberg:
(a) Ordinær generalforsamling. Dagsorden udsendes seperat.
(b) ca. kl 16:30 Journalist Jørgen Ringgaard vil tale om "Fri Presse Projektet og den nyeste politiske udvikling i Mongoliet". Ringgaard vil give en oversigt over den politiske udvikling i Mongoliet siden valget og systemskiftet i 1996 med særlig vægt på det sidste års udvikling. Hvad ligger der bag den næsten permanente regeringskrise? Hvad er de forskellige partiers strategier? Hvad gik attentatet på Zorig ud på? Hvordan viser den hastigt voksende korruption under det "demokratiske" styre sig i samfundet; hvordan mærkes den.
(c) Forårsfesten. Der om mere i brev om generalforsamlingen.

■ Medlemsmøde 45:

Lørdag, 24. april 1999, kl 15
Danasvej 30A, Frederiksberg:
Hans Hendrik Sass (LOK) taler om "Danida inspirerede landbofor- eninger i Mongoliet".